

SEANCE DE L'APRES-MIDI — NAMIDDAGVERGADERING

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

La séance est ouverte à 15 h 40 m.
De vergadering wordt geopend om 15 h 40 m.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

EXCUSE — VERONTSCHULDIGD

M. Bock, pour d'autres devoirs, demande d'excuser son absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Bock, wegens andere plichten.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

MESSAGES — BOODSCHAPPEN

M. le Président. — Par messages du 20 janvier 1994, la Chambre des représentants transmet au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en sa séance de ce jour:

1° Le projet de loi portant certaines mesures sur le plan du droit du travail contre le travail en noir;

Bij boodschappen van 20 januari 1994 zendt de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat, zoals zij ter vergadering van die dag werden aangenomen:

1° Het ontwerp van wet houdende bepaalde maatregelen op arbeidsrechtelijk vlak tegen het zwartwerk;

— Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

2° Le projet de texte portant application de l'article 132 de la Constitution.

2° Het ontwerp van tekst houdende toepassing van artikel 132 van de Grondwet.

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

Par messages du 20 janvier 1994, la Chambre des représentants fait connaître qu'elle a adopté, tels qu'ils lui ont été transmis par le Sénat:

1° Le projet de texte portant révision du titre II de la Constitution, par l'insertion d'un article 24bis relatif aux droits économiques et sociaux;

Bij boodschappen van 20 januari 1994 deelt de Kamer van volksvertegenwoordigers mede dat zij heeft aangenomen, zoals zij haar door de Senaat werden overgezonden:

1° Het ontwerp van tekst tot herziening van titel II van de Grondwet, door invoeging van een artikel 24bis betreffende de economische en sociale rechten;

2° Le projet de texte portant révision du titre II de la Constitution en vue d'y insérer un article 24quater relatif au respect de la vie privée.

2° Het ontwerp van tekst tot herziening van titel II van de Grondwet, om een artikel 24quater in te voegen betreffende de eerbiediging van het privé-leven.

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

COMMUNICATIONS — MEDEDELINGEN

Cour d'arbitrage — Arbitragehof

M. le Président. — En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat:

1. Le recours en annulation de l'article 86 de la loi du 6 août 1993 portant des dispositions sociales et diverses (numéro du rôle 621);

Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van:

1. Het beroep tot vernietiging van artikel 86 van de wet van 6 augustus 1993 houdende sociale en diverse bepalingen (rolnummer 621);

2. Le recours en annulation des articles 38 et 39 de la loi du 6 août 1993 portant des dispositions sociales et diverses (numéro du rôle 625);

2. Het beroep tot vernietiging van de artikelen 38 en 39 van de wet van 6 augustus 1993 houdende sociale en diverse bepalingen (rolnummer 625);

3. Le recours en annulation de la loi du 6 août 1993 abrogeant l'arrêté royal du 31 juillet 1825 concernant les dispositions relatives à l'exercice de la profession d'arpenteur (numéros du rôle 629, 630 et 633).

3. Het beroep tot vernietiging van de wet van 6 augustus 1993 betreffende de opheffing van het koninklijk besluit van 31 juli 1825 houdende bepalingen nopens de uitoefening van het beroep van landmeter (rolnummers 629, 630 en 633).

En application de l'article 77 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat:

1. La question préjudicielle posée par le Tribunal de première instance de Termonde, première chambre civile, par jugement du 18 novembre 1993 en cause de l'Etat belge contre De Muncx (numéro du rôle 622);

Met toepassing van artikel 77 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van:

1. De prejudiciële vraag gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde, eerste burgerlijke kamer, bij vonnis van 18 november 1993 in zake de Belgische Staat tegen De Munck (rolnummer 622);

2. La question préjudicielle posée par la Cour d'appel de Gand, première chambre, par arrêt du 3 décembre 1993 en cause du ministère public contre Christian Deleu (numéro du rôle 623).

2. De prejudiciële vraag gesteld door het Hof van beroep te Gent, eerste kamer, bij arrest van 3 december 1993 in zake het openbaar ministerie tegen Christian Deleu (rolnummer 623).

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au Président du Sénat les arrêts suivants:

1. L'arrêt n° 5/94 rendu le 20 janvier 1994, en cause des recours en annulation des articles 20 à 22 de la loi du 26 juin 1992 portant des dispositions sociales et diverses, introduits par la société civile « Medisch Centrum voor huisartsen van het Leuvense laboratorium » et d'autres requérants (numéros du rôle 483 à 486, 488 à 493, 495, 496, 498, 499, 501 à 504, 507 et 508);

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de Voorzitter van de Senaat van volgende arresten:

1. Het arrest nr. 5/94 uitgesproken op 20 januari 1994, in zake de beroepen tot vernietiging van de artikelen 20 tot 22 van de wet van 26 juni 1992 houdende sociale en diverse bepalingen, ingesteld door de burgerlijke vennootschap Medisch Centrum voor huisartsen van het Leuvense laboratorium en andere verzoekers (rolnummers 483 tot 486, 488 tot 493, 495, 496, 498, 499, 501 tot 504, 507 en 508);

2. L'arrêt n° 6/94 rendu le 20 janvier 1994 en cause de la question préjudicielle posée par le Conseil de révision de la province de Flandre orientale en cause de Steven Hermans (numéro du rôle 546);

2. Het arrest nr. 6/94 uitgesproken op 20 januari 1994, in zake de prejudiciële vraag gesteld door de Herkeuringsraad van de provincie Oost-Vlaanderen in zake Steven Hermans (rolnummer 546);

3. L'arrêt n° 7/94 rendu le 20 janvier 1994, en cause de la question préjudicielle posée par le Conseil d'Etat par arrêt n° 42.627 du 21 avril 1993 en cause de M. Calistri contre la Communauté française — partie intervenante: C. Louis (numéro du rôle 547);

3. Het arrest nr. 7/94 uitgesproken op 20 januari 1994, in zake de prejudiciële vraag gesteld door de Raad van State bij arrest nr. 42.627 van 21 april 1993 in zake M. Calistri tegen de Franse Gemeenschap — tussenkomende partij: C. Louis (rolnummer 547);

4. L'arrêt n° 8/94 rendu le 27 janvier 1994, en cause des questions préjudicielles posées par le Conseil d'Etat en cause de:

a) La commune de Fouron, la SA Dassen Electrotechniek België et Peter Dassen contre la Région flamande;

b) Sabine Van der Straeten-Waillet et autres contre la Région flamande;

c) La commune de Fouron contre la Région flamande (numéros du rôle 539, 540 et 541);

4. Het arrest nr. 8/94 uitgesproken op 27 januari 1994, in zake de prejudiciële vragen gesteld door de Raad van State in de zaken:

a) De gemeente Voeren, de NV Dassen Electrotechniek België en Peter Dassen tegen het Vlaamse Gewest;

b) Sabine Van der Straeten-Waillet en anderen tegen het Vlaamse Gewest;

c) De gemeente Voeren tegen het Vlaamse Gewest (rolnummers 539, 540 en 541);

5. L'arrêt n° 9/94 rendu le 27 janvier 1994 en cause de la question préjudicielle posée par le Tribunal du travail de Verviers en cause de A. Asztalos contre l'Office national des pensions (numéro du rôle 561);

5. Het arrest nr. 9/94 uitgesproken op 27 januari 1994, in zake de prejudiciële vraag gesteld door de Arbeidsrechtbank te Verviers in zake A. Asztalos tegen de Rijksdienst voor pensioenen (rolnummer 561);

6. L'arrêt n° 10/94 rendu le 27 janvier 1994 en cause des recours en annulation partielle de la loi du 9 mars 1993 tendant à réglementer et à contrôler les activités des entreprises de courtage matrimonial, introduit par la SPRL Duo Bruxelles et par la SA Duo Belgium (numéro du rôle 568);

6. Het arrest nr. 10/94 uitgesproken op 27 januari 1994 in zake het beroep tot gedeeltelijke vernietiging van de wet van 9 maart 1993 ertoe strekkende de exploitatie van huwelijksbureaus te regelen en te controleren, ingesteld door de BVBA Duo Bruxelles en de NV Duo Belgium (rolnummer 568);

7. L'arrêt n° 11/94 rendu le 27 janvier 1994 en cause de la demande de suspension de l'article 376 de la loi ordinaire du 16 juillet 1993 visant à achever la structure fédérale de l'Etat, introduite par la SA Bic Benelux (numéro du rôle 632).

7. Het arrest nr. 11/94 uitgesproken op 27 januari 1994 in zake de vordering tot schorsing van artikel 376 van de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, ingesteld door de NV Bic Benelux (rolnummer 632).

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

Cour des comptes — Rekenhof

M. le Président. — Par dépêche du 28 janvier 1994, la Cour des comptes communique au Sénat qu'elle a examiné, sur la base de l'article 14 des lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat, le budget administratif:

— Du ministère des Finances,

pour l'année budgétaire 1994, et qu'elle n'a pas d'observations à formuler à propos de la conformité de ces documents au contenu et aux objectifs du budget général des Dépenses pour la même année.

Bij dienstbrief van 28 januari 1994 deelt het Rekenhof aan de Senaat mede dat het, met toepassing van artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit, de administratieve begroting voor:

— Het ministerie van Financiën,

voor het begrotingsjaar 1994 heeft onderzocht en dat er geen opmerkingen dienen te worden gemaakt over de overeenstemming van deze documenten met de inhoud en de doelstellingen van de Algemene Uitgavenbegroting voor datzelfde jaar.

— Renvoi à la commission compétente.

Verwezen naar de bevoegde commissie.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au premier président de la Cour des comptes.

Van deze mededeling wordt aan de eerste voorzitter van het Rekenhof akte gegeven.

HERZIENING VAN DE GRONDWET

REVISION DE LA CONSTITUTION

ONTWERP VAN TEKST HOUDENDE TOEPASSING VAN ARTIKEL 132 VAN DE GRONDWET

Algemene beraadslaging

PROJET DE TEXTE PORTANT APPLICATION
DE L'ARTICLE 132 DE LA CONSTITUTION

Discussion générale

De Voorzitter. — Dames en heren, wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van tekst houdende toepassing van artikel 132 van de Grondwet.

Nous abordons l'examen du projet de texte portant application de l'article 132 de la Constitution.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Vandenberghe (CVP), rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, het gewijzigde artikel 132 van de Grondwet, nu het voorgestelde artikel 198, bepaalt dat de grondwetgevende Kamers in overeenstemming met de Koning de nummering van de artikelen en de onderverdelingen van artikelen van de Grondwet, evenals de onderverdeling van de Grondwet in titels, hoofdstukken en afdelingen kunnen aanpassen, de terminologie van de niet aan herziening onderworpen bepalingen kunnen wijzigen om deze in overeenstemming te brengen met de terminologie van de nieuwe bepalingen en de Nederlandse, de Franse en de Duitse tekst van de Grondwet met elkaar in overeenstemming kunnen brengen.

De vroegere Grondwet, onder meer met zijn *bis*, *ter* en *quater* nummers, kreeg een steeds complexer en onleesbaarder structuur zodat de redactie van een meer leesbare tekst zonder inhoudelijke wijzigingen voor de hand lag. Daarom werd een nieuw artikel 132 voorgesteld en goedgekeurd dat de coördinatie en de herstructurering van de Grondwet mogelijk maakt.

Bij de voorbereiding van wat wij nu de nieuwe of de gecoördineerde Grondwet mogen noemen, werd de Regering bijgestaan door een commissie van acht grondwetspecialisten, opgericht op 5 februari 1993. Deze groep van acht specialisten heeft herhaalde malen vergaderd onder het voorzitterschap van de Eerste minister. De coördinatie en de herstructurering van de Grondwet die door de groep van deze acht grondwetspecialisten wordt voorgesteld, geeft meer dan men ooit had durven te hopen aan onze Grondwet een doordachte, logische structuur en verhoogt onmiskenbaar de leesbaarheid ervan.

De Regering stelde daarom voor het unaniem advies van de groep van acht grondwetspecialisten volledig te volgen. De coördinatie en herstructurering die de Regering voorstelde, hield dan ook zonder de minste wijziging het voorstel van de zogenoemde nieuwe Grondwet, inclusief de door de specialisten opgestelde concordantietabellen, die samen met de tekst van de nieuwe of gecoördineerde Grondwet één onverbreekbaar geheel vormt.

De commissie heeft haar voorstel verantwoord door een reeks van algemene overwegingen.

In de eerste plaats wijst de commissie erop dat zij begrijpelijkerwijze kiest voor een doorlopende nummering, dit wil zeggen dat de fameuze *bis*, *ter* en *quater* nummers, naar de geschiedenis worden verwezen. De commissie heeft vastgesteld dat het verplaatsen van artikelen of van delen ervan tot gevolg kan hebben dat sommige woorden in de tekst aan duidelijkheid inboeten omdat zij niet meer door dezelfde bepalingen worden voorafgegaan of gevolgd. Omwille van de leesbaarheid van de tekst heeft de commissie dan ook voorgesteld om in bepaalde gevallen een woord te herhalen of eventueel te verduidelijken.

Ten tweede moeten de overgangsbepalingen achteraan in de tekst worden gegroepeerd met een Romeinse nummering.

Ten derde, wat de gekozen indeling van de nieuwe Grondwet betreft, wordt een bepaalde volgorde gerespecteerd: eerst de organen en vervolgens de bevoegdheden.

Ten vierde heeft de commissie er ook zorg voor gedragen om een uniforme terminologie voor te stellen. Aldus wordt het woord *Exécutieve* vervangen door de woorden «Gemeenschapsregering», «Gewestregering», «Gemeenschaps- of Gewestregering», afhankelijk van het geval, en wordt het begrip «Regering» vervangen door «federale Regering».

De commissie heeft in de oorspronkelijke tekst ook opgemerkt dat de Grondwet de begrippen gewestelijke staatssecretarissen, gemeenschappelijke gemeenschapscommissie en gemeenschapscommissie niet definieert en dat de grondwetgever moet beslissen of een definitie van deze begrippen in de Grondwet wordt opgenomen. Voorts bevat het commissievoorstel een aantal taalkundige verbeteringen, verbeteringen van de spelling, de interpunctie en de hoofdletters en een uniformisering wanneer in de tekst van de Grondwet verschillende termen worden gebruikt voor één en hetzelfde begrip. De commissie heeft de tekst ook vereenvoudigd door een aantal herhalingen weg te laten, bijvoorbeeld de omschrijving van de bijzondere meerderheid.

Tenslotte is de commissie vertrokken van de oorspronkelijke, in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerde tekst van de grondwetsartikelen, met dien verstande dat voor de Franse tekst een meer actuele taal wordt gehanteerd.

De Regering heeft deze unaniem goedgekeurde tekst *ne varietur* ingediend. Op 30 juni 1993 hebben de commissie voor de Herziening van de Grondwet, voor de Institutionele Hervormingen en voor de Regeling van Conflicten van de Kamer van volksvertegenwoordigers en de commissie voor de Herziening van de Grondwet en de Hervorming der Instellingen van de Senaat beslist om onmiddellijk na het reces een aantal gemeenschappelijke vergaderingen te wijden aan de bespreking van het voorstel.

De verenigde commissies voor de Herziening van de Grondwet hebben aan dit voorstel vier vergaderingen gewijd met een algemene en een artikelsgewijze bespreking. In de verenigde commissies vond geen stemming plaats, hoewel zij akkoord gingen met een aantal voorgestelde tekstverbeteringen en er verscheidene amendementen werden ingediend. Het zijn immers de commissies voor de Herziening van de Grondwet van Kamer en Senaat die daarover apart moeten beslissen, overeenkomstig de bestaande procedure.

Tijdens de laatste gemeenschappelijke vergadering werd beslist dat de verdere bespreking en stemming in beide commissies afzonderlijk volgens de gewone procedure zou plaatshebben en dat de kamercommissie als eerste tot bespreking en stemming zou overgaan. Alvorens te stemmen heeft de kamercommissie evenwel met de senaatscommissie overleg gepleegd over de in de kamercommissie voorgestelde wijzigingen en amendementen op het voorstel van de Regering die nog niet tijdens de gemeenschappelijke vergadering werden besproken, of waarover men tijdens deze vergaderingen niet tot een akkoord was gekomen. Vermits de tekst in nauw overleg tussen beide commissies is tot stand gekomen, besliste de senaatscommissie voor de bespreking en de stemming over het voorstel uit te gaan van de tekst die werd aangenomen door de kamercommissie voor de Herziening van de Grondwet en later ook door de voltallige Kamer van volksvertegenwoordigers.

Mijnheer de Voorzitter, in verband met de algemene bespreking in de verenigde commissies volstaat het een paar knelpunten te onderstrepen. De uitvoering van artikel 132 van de Grondwet beoogt een technische, terminologische aanpassing en uniformisering van de Grondwet om een inhoudelijke coherentie en een aangepaste volgorde van de artikelen te bekomen.

Inhoudelijke wijzigingen zijn echter zonder voorwerp. Er kunnen wel per artikel amendementen binnen de reikwijdte van artikel 132 worden ingediend. Artikel 132 van de Grondwet laat evenwel niet toe achteraf inhoudelijke contradicties in de tekst van de Grondwet recht te zetten. Het zou dan immers niet langer gaan om een formele aanpassing, maar om een echte inhoudelijke wijziging.

Uit de bespreking omtrent de draagwijdte van artikel 132 kunnen volgende, niet-betwiste conclusies worden getrokken: ten eerste, artikel 132 van de Grondwet, nu artikel 198, is geen overgangsbepaling die slechts eenmaal kan worden gebruikt, maar wel een permanente bepaling; ten tweede, destituante put haar herzieningsbevoegdheid niet uit door gebruik te maken van artikel 132; ten derde, omdat de nieuwe gecoördineerde Grondwet zou worden aangenomen, moet zowel over elk artikel afzonderlijk als over het geheel worden gestemd.

Amendementen op de ingediende tekst werden in de loop van de bespreking in de gezamenlijke commissie en tijdens de bespreking in de afzonderlijke commissies aangenomen. Voor

details omtrent deze amendementen, verwijs ik naar het verslag van de verenigde commissies en naar het verslag van de commissie van de Senaat voor de Herziening van de Grondwet.

Volledigheidshalve som ik de artikelen op van de nu genummerde Grondwet die bij de bespreking in de gezamenlijke commissie of in de afzonderlijke commissies werden gewijzigd, met als resultaat de goedkeuring van dezelfde tekst. Het gaat om de artikelen van de Grondwet: 1, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 12, 39, 67, 68, 72, 115, 118, 119, 123, 127, 128, 129, 131, 132, 134, 138, 139, 157, 159, 163, 165, 166, 167, 171, 173, 180 en 198. Deze artikelen werden gewijzigd in het licht van de oorspronkelijke voorstellen van de commissie en van de grondwetspecialisten, hetzij in de beide taalteksten, hetzij in de Nederlandse of in de Franse tekst.

De ondertussen goedgekeurde artikelen 24bis, betreffende de bescherming van het privé-leven, en artikel 24quater, aangaande de sociaal-economische rechten, werden ingelast onder een eigen nummering, namelijk de artikelen 22 en 23. Dit kwam nog niet voor in het voorstel van de grondwetspecialisten.

Tijdens de commissiewerkzaamheden werden op bepaalde plaatsen een titel van één of ander hoofdstuk, of een titel van een bepaalde afdeling, gewijzigd.

Tot daar enkele essentiële elementen uit de beide verslagen.

Namens de CVP-fractie wens ik er nog aan toe te voegen dat wij er ons over verheugen dat de grondwetsherziening met deze bespreking en stemming tot een goed einde wordt gebracht. Het belangrijkste grondwetgevend werk sedert 1831 wordt hiermee immers keurig afgewerkt. Het land heeft een nieuwe, nu federale Grondwet, ter beschikking met een grondige hertekening van de federale organen en de organen van de deelgebieden en een ingrijpende herschikking van hun bevoegdheden.

In het geheel van de constitutionele werkzaamheden is, onverminderd de determinerende rol van de Eerste minister, de parlementaire inbreng, zowel bij de voorbereiding als bij de definitieve vormgeving van de nieuwe Grondwet aanzienlijk. De beschrijving van de rol van het Parlement bij deze grondwetsherziening moet in feite nog gebeuren.

Deze grondwetsherziening betekent een belangrijke en effectieve bijdrage in de politieke vernieuwing, onder meer door de federalisering, door de afschaffing van het dubbelmandaat, door een zekere specialisering van de federale parlementaire organen, door de actualisering van het begrip « ministeriële verantwoordelijkheid » en door de invoering van systemen die streven naar grotere regeringsstabiliteit.

Deze grondwetsherziening biedt ook een grote kans om de democratische grondslag van onze samenleving te versterken. Door deze herziening krijgt het Belgisch huis een nieuw dak met vernieuwde, omgebouwde kamers en sterkere steunmuren.

Nu plaatsen we de federale meiboom. Mogen de stevigheid en ook de aanpasbaarheid van het gebouw voor het land en zijn burgers mogelijk maken om de uitdagingen van onze tijd op te vangen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Goovaerts.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, artikel 132 — thans 198 — van de Grondwet heeft destituante het recht verleend om de Grondwet naar vorm en stijl aantrekkelijker en doorzichtiger te maken. Een uniformisering op basis van de laatst aangenomen grondwetsbepalingen was nodig, indien men de nieuwe terminologie over de gehele Grondwet wou veralgemenen.

Als oppositiepartij heeft de VLD steeds gepleit voor voorzichtigheid opdat er via de gecoördineerde tekst geen nieuwe juridische terminologie zou worden ingevoerd.

Samen met onze collega's van de Kamer is er een open debat gevoerd. Wars van alle ideologische en taaltegenstellingen werd onze fundamentele wet op talrijke punten verijnd.

Zo werden bepaalde artikelen of delen van artikelen verplaatst. Dit was voor het onleesbaar geworden artikel 1 van de Grondwet meer dan nodig. Ook kennen de artikelen heden een doorlopende nummering en werden de overgangsbepalingen, waarvoor geen uitvoeringswetten nodig zijn, achteraan samengebracht. De teks-

tuele « neerslag » van de institutionele structuur van Gemeenschappen en Gewesten werd in eenzelfde volgorde gegoten. Het laten vallen van een aantal herhalingen en het aanbrengen van taalkundige verbeteringen en verbeteringen van de spelling, hebben tot slot ook hun bijdrage geleverd tot een optimalisering van de leesbaarheid.

Deze intellectuele denkoefening heeft ondanks haar merites toch reeds haar gevaarlijke schaduwzijde laten zien. Ik denk meer specifiek aan de terminologie die men van plan was te gebruiken voor Brussel. Is het nu « Brussels Gewest » of « Brusselse Hoofdstedelijk Gewest »? Ook de acht constitutionalisten zijn dien-aangaande niet tot een unaniem standpunt kunnen komen.

De wijsheid heeft uiteindelijk de bovenhand gehaald en de libellering in de onderscheiden artikelen blijft zoals ze steeds geweest is.

Dit klein voorbeeld illustreert enkel dat een ontsparing snel kan geschieden. Ik hoop dan ook dat de volgendestituante, voor zover ze gebruik zal maken van artikel 132, met dezelfde omzichtigheid tewerk zal gaan als de huidige.

Ondanks de moeite die men zich heeft getroost om een nieuw kleedje te vinden voor onze « fundamentele wet », zitten wij nog steeds opgescheept met artikelen die naar inhoud het toonbeeld zijn van onduidelijkheid, ontoepasbaarheid of ongrondwetelijkheid.

Men denke alleen maar aan artikel 24bis dat de sociaal-economische grondrechten omschrijft, of aan artikel 59quinquies, waarbij de Franse Gemeenschapsraad, enerzijds, en de Waalse Gewestraad en de Franse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, anderzijds, in onderlinge overeenstemming en elk bij decreet kunnen beslissen dat de Waalse Gewestraad en zijn regering in het Franse taalgebied en de Franse taalgroep in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en zijn college in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad geheel of gedeeltelijk bevoegdheden van de Franse Gemeenschap kunnen uitoefenen.

Ik kom nu terug op de onduidelijkheid die er bestaat inzake de toepassing van het bewuste artikel in de tijd en het misbruik dat daarvan zou kunnen worden gemaakt.

Het artikel wordt opgevat als een definitief artikel en niet als een overgangartikel. Belangrijker vind ik echter het gebrek aan expliciete en extensieve motivering voor de nieuwe indeling van de Grondwet door de acht grondwetspecialisten en de Regering. De enige uitleg is die van de concordantietabellen, die gebaseerd is op een aantal zeer algemene beschouwingen en richtlijnen. Nergens wordt echter aangegeven welke specifieke beslissing van toepassing is per artikel of per hoofdstuk en waarom die beslissing werd genomen. Een discussie over de betekenis van de herschikking van de Grondwet en de rechtvaardiging hiervan kon dus niet plaatsvinden. Het is ondenkbaar dat er voor een dergelijke belangrijke aanpassing van de Grondwet nergens een gedetailleerd verslag in het Parlement te vinden is.

Dit zijn slechts voorbeelden van hoe men niet diende tewerk te gaan. Tijdens de bespreking in de commissie heeft de meerderheid nooit oog gehad voor de opmerkingen en vragen van de oppositie. Om die redenen zal de VLD-fractie zich bij de stemming over de nieuwe tekst van de Grondwet onthouden. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est à M. de Donnée.

M. de Donnée (PRL). — Monsieur le Président, nous nous abstenons lors du vote du projet de texte proposé en application de l'article 123 de la Constitution.

Si un texte coordonné, cohérent et clair de notre Constitution s'impose, d'autant plus que la dernière réforme de l'Etat a encore compliqué les choses par rapport au texte préexistant, nous ne pouvons émettre un vote positif parce que, de cette manière, nous approuverions la réforme de l'Etat de l'an dernier alors que nous la désapprouvons davantage encore aujourd'hui. Les récents événements ont en effet démontré que cette réforme n'avait pas fait taire les voix séparatistes dans notre pays, contrairement à ce qu'affirmait, par exemple, à l'époque le PSC. Cette réforme n'a pas davantage provoqué la pacification communautaire définitive, comme certains ont tenté de le faire croire alors.

Nous croyons également que les récents événements peuvent consolider notre opposition à une réforme qui ne projette pas une image cohérente et claire de la Belgique à l'étranger. C'est ainsi qu'à l'occasion du voyage de M. Wathelet aux États-Unis pour y rencontrer des candidats investisseurs, ces derniers ont évoqué le manque de clarté et de transparence de nos institutions.

Pour toutes ces raisons, et pour toutes celles que nous avons longuement expliquées l'an dernier lors des débats, nous ne pouvons émettre un vote positif qui pourrait donner l'illusion à l'opinion publique que nous approuvons une réforme que nous récusons.

Par contre, nous ne voulons pas non plus voter contre le principe d'une coordination du texte de la Constitution qui était bien nécessaire, quel que soit le jugement que l'on porte sur le fond de ladite Constitution. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Flagothier.

M. Flagothier (PSC). — Monsieur le Président, ce qu'on a appelé le toilettage de la Constitution est en réalité une clarification de notre texte fondamental. Il faut s'en réjouir et s'en féliciter, car cette clarification signifie l'accès plus aisé de tous aux mots qui organisent notre société.

Peut-on imaginer une Constitution obscure alors qu'elle contient des dispositions aussi claires et aussi fortes qui protègent les libertés fondamentales — la liberté d'opinion, de culte, de la presse — et créent et organisent nos institutions démocratiques?

Outre cette volonté de transparence qui, en elle-même, est gage de démocratie, il est heureux de constater que notre Constitution, largement modifiée l'année dernière, intègre en ses articles les droits économiques et sociaux ainsi que le droit au respect de la vie privée.

Alors que notre Etat est devenu fédéral et qu'on l'imagine mal fonctionner sans les conseils d'une instance juridictionnelle supérieure, il est sage d'avoir donné à la Cour d'arbitrage une assise constitutionnelle.

Ainsi, la Constitution nouvelle non seulement confirme et protège les principes d'égalité, de non-discrimination et de liberté de l'enseignement, mais encore prévoit la cour chargée d'en assurer le respect par les dispositions normatives.

Je formule des vœux pour que cette Constitution modifiée et restructurée continue de jouer, avec une transparence et une clarté nouvelles, le rôle de guide de notre société et de ses institutions.

J'espère et je crois qu'elle constituera, telle celle de 1831, un modèle de démocratie aux yeux des autres nations.

C'est dans cet esprit que mon groupe votera cette ultime révision. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pataer.

De heer Pataer (SP). — Mijnheer de Voorzitter, ook onze fractie verleent haar volle medewerking om de grondwetsherziening tot een waar orgelpunt te laten uitgroeien. Nochtans willen wij volgende kleine randbemerkingen maken.

Ten eerste, voor bepaalde punten was het niet altijd eenvoudig om Kamer en Senaat samen de eindmeet te doen halen. De beide bevoegde commissies hebben elkaar echter goed kunnen vinden en zijn erin geslaagd bij die allerlaatste operatie elkaar bij de hand gehouden.

Ten tweede, niets is perfect. Ook deze opgesmukte tekst van de Grondwet bevat hier en daar nog enkele onnauwkeurigheden die aan onze aandacht zijn ontsnapt. Ik geef één voorbeeld. In artikel 58 wordt gesproken over «de uitoefening van zijn functie», doelend op leden van Kamer en Senaat. In artikel 101 luidt het «de uitoefening van zijn ambt», doelend op ministers. In beide gevallen lezen we in het Frans «l'exercice de ses fonctions». Dit om te onderstrepen dat de perfectie niet van deze wereld is.

Ten derde, de coördinatie van de tekst van de Grondwet was niet het geschikte moment om over bepaalde punten een discussie ten gronde aan te vatten. Dat sommigen zich daartoe om partijpolitieke redenen toch lieten verleiden, is misschien begrijpelijk al is het toch een minder geslaagde vorm van oppositie.

Mijnheer de Voorzitter, tenslotte moet mij nog het volgende van het hart. Ik was geërgerd door de aankondiging in het hoofdstedelijk dagblad *Le Soir* van maandag 31 januari dat morgen, 3 februari, in een extra bijlage de opgesmukte tekst van de Grondwet zal worden gepubliceerd. Waar haalt dit dagblad de zekerheid dat wij hier morgen over die tekst zullen stemmen? In principe kunnen wij vandaag de tekst nog wijzigen, wat morgen tijdens de stemming tot uiting zou komen. Desondanks gaat die krant ervan uit dat de Senaat op dezelfde manier zal handelen als de Kamer. Dat is onoorbaar voor een respectabele krant en dat mag hier wel even in het licht worden gesteld. (*Applaus.*)

Der Präsident. — Das Wort hat Herr Benker.

Herr Benker (Ecolo). — Sehr geehrter Herr Präsident, ich möchte bei einem so wichtigen Tag wie der heutige, an dem die Verfassung ihre entgeltige Form erhält, die Gelegenheit nicht verpassen, einige Worte in deutscher Sprache zu sagen.

Zuerst gratuliere ich der Regierung und all denjenigen die bei der deutschen Fassung des Grundgesetzes mitgearbeitet haben. Hunderdfünfzig Jahre hat man in Belgien leben können ohne eine Verfassung in deutscher Sprache. Jetzt, so glaube ich, sind wir in der Gleichberechtigung der Sprachen auch etwas vorangekommen denn sofort wurde die deutsche Fassung des neuen Grundgesetzes allen Mitgliedern verteilt — wie es in den zwei anderen Sprachen stattgefunden hat. Es hätte eigentlich immer so sein müssen, denn schon bei der Gründung des belgischen Staates gab es eine deutschsprachige Minderheit in den Kantonen Auben und Arel.

Besonders aber nach dem ersten Weltkrieg als drei deutschsprachige Kantone, nämlich Eupen, Malmedy und Sankt Vith zu Belgien gekommen sind, hätte man dafür sorgen müssen, daß ein deutscher Text der Verfassung für die deutschsprachige Bevölkerung gemacht wurde. Heute ist dieses Soll erfüllt.

Gut finde ich auch, daß es diese neue Form gibt: eine neue Ordnung in der Reihenfolge der Artikel die klarer dargestellt werden mit klaren und kohärenten Titeln. Auch sei noch zu erwähnen, daß nun ein entgeltiger Text vorliegt der vielleicht etwas Ruhe in die Gemüter bringt und uns jetzt die Möglichkeit gibt die ernsthaften sozialen und wirtschaftlichen Probleme anzufassen und zu lösen.

Unsere Parteien, Ecolo und Agalev, werden dieses Projekt unterstützen. (*Beifall.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, de Volksunie heeft actief meegewerkt aan de jongste grondwetsherziening en ook aan deze codificatie die wij zullen goedkeuren. Dit codificatiewerk is echter niet perfect. Ook de Grondwet is trouwens niet perfect. Zo vonden wij het spijtig dat onze amendementen in de Kamer bijvoorbeeld in verband met het gebruik van de nieuwe benaming voor de Vlaamse Raad niet werden aanvaard. Wij treuren daar echter niet te erg om, omdat wij weten dat de Grondwet later nog zal moeten worden herzien. Zoals professor Suetens het uitlegt in zijn prachtige referaten waarmee hij zowat het land afreist, bevat het Sint-Michielsakkoord zelf reeds de kiemen voor een nieuwe grondwetsherziening. Ik wil op dit punt echter vandaag niet verder ingaan. Dat zou ons te ver leiden.

Het werk is dus niet perfect, maar in de toekomst, en hopelijk zo vlug mogelijk, krijgen wij nog wel de gelegenheid om onze wensen in de Grondwet te vertalen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt in de bespreking van dit ontwerp van tekst voorgesteld met toepassing van artikel 132 van de Grondwet, verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion du projet de texte proposé en application de l'article 132 de la Constitution, je la déclare close.

We stemmen later over het ontwerp van tekst.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur le projet de texte.

INTERPELLATIE VAN DE HEER LOONES TOT DE EERSTE MINISTER OVER «DE RECENTE HERSCHIKKINGEN BINNEN DE REGERING, NA HET ONTSLAG VAN VICE-EERSTE MINISTER COEME»

INTERPELLATIE VAN DE HEER DE CROO TOT DE EERSTE MINISTER OVER «DE ONGELOOFWAARDIGHEID VAN DE OPNIEUW HERSCHIKTE REGERINGSPLOEG MET BETREKKING TOT DE SOCIAAL-ECONOMISCHE TOESTAND»

INTERPELLATIE VAN DE HEER DE DONNEA TOT DE EERSTE MINISTER OVER «DE GEVOLGEN VAN DE HERSCHIKKING IN HET KABINET OP 23 JANUARI 1994 VOOR DE CONTINUÏTEIT, DE DOELTREFFENDHEID EN DE GELOOFWAARDIGHEID VAN DE WERKING VAN DE REGERING»

INTERPELLATIE VAN DE HEER VERREYCKEN TOT DE EERSTE MINISTER OVER «DE ONBETROUWBAARHEID VAN DE REGERING, ZELFS NA DE JONGSTE HERSCHIKKING»

INTERPELLATION DE M. LOONES AU PREMIER MINISTRE SUR «LE RECENT REMANIEMENT MINISTERIEL, QUI A FAIT SUITE A LA DEMISSION DE M. LE VICE-PREMIER MINISTRE COEME»

INTERPELLATION DE M. DE CROO AU PREMIER MINISTRE SUR «LE MANQUE DE CREDIBILITE DE L'EQUIPE MINISTERIELLE DE NOUVEAU REMANIEE, POUR CE QUI EST DE LA SITUATION SOCIO-ECONOMIQUE»

INTERPELLATION DE M. DE DONNEA AU PREMIER MINISTRE SUR «LES CONSEQUENCES DU REMANIEMENT MINISTERIEL DU 23 JANVIER 1994 POUR LA CONTINUÏTE, L'EFFICACITE ET LA CREDIBILITE DE L'ACTION DU GOUVERNEMENT»

INTERPELLATION DE M. VERREYCKEN AU PREMIER MINISTRE SUR «LE MANQUE DE CREDIBILITE DU GOUVERNEMENT, MEME A LA SUITE DU REMANIEMENT MINISTERIEL RECENT»

De Voorzitter. — Aan de orde zijn de interpellaties van de heren Loones, De Croo, de Donnée en Verreycken tot de Eerste minister over de recente herschikkingen binnen de Regering.

L'ordre du jour appelle les interpellations de MM. Loones, De Croo, de Donnée et Verreycken au Premier ministre sur le récent remaniement ministériel.

Het woord is aan de heer Loones, eerste interpellant.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, gisteren blokkeerde *De Standaard* op zijn frontpagina «politieke storm Agusta-affaire verliest kracht». De politieke strijd is blijkbaar gestreden. Het regeringsschip heeft de storm doorstaan. Ongetwijfeld heeft de Eerste minister daarvoor grote stuurmansvaardigheid moeten aanwenden. De vraag is hoe groot de averij is die het schip heeft opgelopen en of het nog wel in staat is de uitgestippelde koers te varen. Met deze interpellatie — en ik vermoed dat dit ook geldt voor de volgende interpellanten — wil ik een antwoord krijgen op deze vragen.

In de eerste plaats past het terug te kijken op de oorzaak van de recente regeringsherschikkingen. De omstandigheden waarin de heer Coëme ontslag heeft genomen hebben allerlei vragen opgeroepen. Wat opvalt in deze zaak — en dit lijkt mij toch een fundamentele bedenking — is de afwezigheid van initiatief in hoofde van de Eerste minister. Los van de vragen naar schuld of onschuld, kunnen wij in een democratie niet anders dan vaststellen dat zowel de operationele als de geloofwaardigheid van de Regering worden aangetast, wanneer één van haar ministers — a fortiori een Vice-Eerste minister — zelfs maar betrokken is bij duidelijke onrechtmatigheden. De vrouw van Caesar moet onver-

dacht zijn. Wij willen daarbij niet zover in populisme meegaan dat wij reeds van duidelijke onregelmatigheden zouden spreken wanneer persberichten of anonieme getuigenissen die opdissen. Bij ons gaat het om duidelijke onregelmatigheden in de strikte zin van het woord.

Mijnheer de Eerste minister, u bent daarover reeds uitvoerig geïnterpelleerd in de Kamer. Ook daar werd er op gewezen dat u als Eerste minister — in het belang van de democratie zelf, een initiatief had moeten nemen. In de serene atmosfeer van de Senaat is het zeker passend dat u als regeringsleider verantwoording verstrekt over uw houding en over de politiek-deontologische achtergrond daarvan. U hebt daarover overigens zeer behartenswaardige woorden gesproken in Ingelmunster, voor een CVP-publiek. Ook de Senaat moet kunnen genieten van uw diepzinnige beschouwingen over deze materie.

In de tweede plaats wil ik bij deze interpellatie over de recente regeringsherschikking uiting geven aan het grote misnoegen en de grote ongerustheid die in het Nederlandstalige landsgedeelte zijn gerezen. Dat dit dossier door de Vlamingen wordt ervaren als een uitsluitend Franstalig dossier, werd niet in het minst veroorzaakt door de houding van de Franstaligen zelf. Via de media en door uitspraken van PS-organen hebben zijzelf ertoe bijgedragen dat dit dossier steeds meer communautair geladen werd. In de eerste plaats is er het zuivere taalgegeven. Hoewel de Agusta-zaak in essentie een regeringszaak is, zijn alle daarover verspreide stukken, verslagen van onderhandelingen, elk relaas uit ministeriële comités, de rapporten, zelfs de documenten van de Vlaamse ministers en de rapporten van het Hoog Comité van toezicht en van de legertop uitsluitend in het Frans gesteld. Dit doet Vlamingen besluiten dat de belangrijke dossiers in dit land een Franstalige materie zijn met het meewarige gevoel dat zij, Vlamingen, daarvoor alleen maar moeten betalen.

Wanneer Franstalige politici in opspraak komen, wordt dit bovendien bestempeld als een manoeuvre van de Nederlandstaligen, die aldus meteen verantwoordelijk worden gesteld voor de wantoestanden in een Waalse politieke partij, met name de PS. De voorzitter van die partij verklaarde voor de televisie dat hij wel bereid blijft verdere regeringsverantwoordelijkheid op zich te nemen, maar slechts in zoverre de Regering het hoofd kan bieden aan de druk van een «ontspoorde Vlaamse publieke opinie». Inderdaad, anderen hebben het vóór mij gezegd; de zaken op zo een manier voorstellen, *il faut le faire!*

Amper enkele maanden geleden heeft de minister van Landsverdediging, op dat ogenblik ook Vice-Premier, het terecht nodig geoordeeld om, midden de taalperikelen in het Eurokorps, de Franstaligen erop te wijzen dat het Nederlands de taal is van de meerderheid in dit land. Deze meerderheid werd dan toch maar geconfronteerd met de reële kans dat de nieuwe kandidaat Vice-Premier van de PS botweg weigert Nederlands te spreken en een Vlaamse astronaut liever in het Engels feliciteert. Uiteindelijk wordt dan als Vice-Premier een man aangeduid, die ongetwijfeld vele kwaliteiten heeft en onder meer een echt taalwonder heet te zijn, maar nochtans enkel een passieve kennis van het Nederlands heeft. Wij mogen ons dan nog gelukkig prijzen dat de derde PS-minister vervangen wordt door iemand die van Vlaamse komaf is en derhalve wel Nederlands spreekt. Kan men het de Vlaamse publieke opinie dan kwalijk nemen dat zij tot de conclusie komt dat het Belgisch regeringswerk een Franstalige bedoening blijft?

Wanneer voor sommigen deze taalopmerkingen futiel lijken, kan men dit ongetwijfeld niet beweren van de vragen die rijzen bij de inhoud van de nieuwe «regeringsonderhandelingen», die blijkbaar bij de regeringsherschikking werden gevoerd. Een aantal punten kunnen door niemand worden ontkend.

Zo staat het vast dat de PS haar verdere regeringsdeelname heeft verbonden aan bepaalde waarborgen die van de andere regeringspartijen werden gevraagd. Het staat vast dat daarover besprekingen gevoerd werden onder de vier voorzitters van de meerderheidspartijen. Het staat eveneens vast dat deze waarborgen moeten worden gezocht in de sector van de sociale zekerheid vermits de PS-voorzitter de verdere deelname van de PS aan de Regering uitdrukkelijk aan dit dossier heeft verbonden. Er kan tenslotte niet aan getwijfeld worden dat die sociale-zekerheidswaarborgen af te dwingen waren van de Vlaamse regeringspartijen, gelet op de verklaring — waar ik reeds op heb gewe-

zen — van PS-voorzitter Busquin dat verdere regeringsdeelname van de PS verbonden was aan de toezegging van de Vlaamse regeringspartijen om het hoofd te bieden aan de druk van de « ontspoorde Vlaamse opinie ». Alleen reeds om de geruchten over de toezeggingen aan de PS inzake het dossier sociale zekerheid de kop in te drukken is het nodig dat de Eerste minister een volledige toelichting geeft over de voorbereiding en de inhoud van de beperkte regeringsonderhandelingen.

Een volgend aspect betreft de verdere uitvoering van het regeerakkoord met deze nieuwe regeringsploeg. De Eerste minister heeft zelf verklaard in de onmiddellijke toekomst de aandacht toe te spitsen op de derde prioriteit van het regeerakkoord, namelijk de strijd voor een meer solidaire samenleving en het contract met de burger. Minstens even belangrijk voor de verdere operationeleiteit van deze Regering is de sanering van de begroting en van de sociale zekerheid. In de sanering van de sociale zekerheid hebben de eenvormige toepassing van de regels en het wegwerken van onverantwoorde transfers absolute voorrang. Naar chronologische volgorde van de werkzaamheden is het wegwerken van de onrechtvaardige transfers eerst aan de orde. Er is het rapport-Jador, er zijn de recente verklaringen van regeringspartijen naar aanleiding van interpellaties in de Vlaamse Raad. Het gaat hier weliswaar om verklaringen op het regionale vlak, maar de SP en CVP maken toch ook deel uit van de federale Regering. Er zijn de sprekende gegevens uit het professorenrapport van de Vlaamse Regering van de zogenaamde Commissie-Pieters en er is tenslotte de steeds dreigende maatschappelijke druk vanuit Vlaanderen voor het rechttrekken van deze transfers.

Zoals aangetoond in de interpellaties van de VU-fractie-leider in de Vlaamse Raad, de heer Van Grembergen, van 27 januari en van VU-Kamerlid Jan Caudron vandaag in de Kamer, zijn de beperkte regeringsmaatregelen van 21 januari een volstrekt onvoldoende antwoord op vragen met betrekking tot de regeerverbintenis tot afbouw van de onverantwoorde transfers.

Mijnheer de Eerste minister, wanneer wij vragen welke koers het regeringsschip zal volgen, verwachten wij ook dat u duidelijk de bakens uitzet.

Mijnheer de Eerste minister, ik kom tot mijn besluit. Ik zie, eerlijk gezegd, niet in hoe u met deze regeringsploeg en met dit regeerakkoord het schip varend kunt houden. Bij de begrotingsbespreking die hier in december 1993 plaatsvond, heeft de Regering, met de moed der wanhoop, haar beleid verdedigd en uitdrukkelijk verklaard dat het haar ultieme betrachting was de burgers in dit land « opnieuw vertrouwen en hoop in te boezemen ».

Toen reeds werd diezelfde burger, die hoop en vertrouwen moet worden ingeboezemd, geconfronteerd met de volgende uitspraken.

Een editoriaal uit *De Standaard* van 29 oktober 1993 met betrekking tot het steeds hoger belastingpeil: « Op zichzelf is dat niet zo erg als daartegenover een overheid en een pakket aan collectieve voorzieningen staan... Verwaarlozing, onvermogen en wanbeheer leverden een wankele overheid op met een belabberd image. Een overheid die langzaam ten onder gaat in een financiële wurggreep. »

Een *Vrije Tribune*, eveneens uit *De Standaard*, van professor Vandeputte, die toch geen demagoog kan worden genoemd. In verband met de vergelijking van de rijksfinanciën in verschillende Europese Staten schrijft hij: « De problemen, veroorzaakt door de ellendige rijksfinanciën, zijn nagenoeg onontwaarbaar... De steeds oploeiende politieke spanningen bewijzen hoe moeilijk het is en hoeveel moed er nodig is om uit de modderpoel te geraken waarin wij dreigen te verzinken. »

Ik beperk mij tot deze twee gematigde, gezaghebbende commentatoren. Er zijn ook andere tendensen en vaak wordt kritiek gespuid op een veel scherpere en dikwijls onverbloemd demagogische wijze. Het staat echter vast dat zowel hoop als vertrouwen van het politieke toneel zijn verdwenen. Ondertussen is de situatie door de Agusta-affaire en door de opnieuw opgelaaide communautaire spanningen, uiteraard niet verbeterd.

Om uit de financiële wurggreep en uit de modderpoel te geraken, volstaat het niet te sleutelen in de rand. Uiteraard staat daarbij de sociale zekerheid centraal. Voor een grondige sanering van de sociale zekerheid is het ingewikkelde Belgische compromis-model tot nu toe onwerkzaam gebleken. Een structurele maatregel, die ook budgettair heil moet brengen, bestaat in de communautarisering van de sociale zekerheid en de daarmee gepaard gaande responsabilisering van de Gemeenschappen, ook op financieel vlak.

Indien daarover kan worden gesproken, zal de Volksunie als eerste bereid zijn te onderhandelen over solidariteit tegenover de zwakkeren, maar ook over solidariteit tussen de Gemeenschappen.

Zolang men dit dossier uit de weg blijft gaan en weigert de besprekingen aan te vatten, zal België blijven spartelen in de financiële wurggreep en zal het verder in de modderpoel verzinken. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Croo, tweede interpellant.

De heer De Croo (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, het is evident dat de gebeurtenissen waarmee wij worden geconfronteerd zowel in de Senaat als in de Kamer moesten leiden tot het interpelleren van de Regering in de persoon van de Eerste minister.

Mijnheer de Eerste minister, indien de huidige tendens in het « verloop » van uw ministers zich verderzet, zult u binnenkort een eenzaam man worden in uw Regering. U bent de heer Moureaux kwijt, mevrouw Onkelinx heeft u eveneens verlaten, mevrouw Offeciers is naar andere oorden verdwenen na eerst te zijn opgepikt op een skipiste, de heer Coëme heeft ons verlaten, de heer Anselme is hier slechts een tijdje geweest, de heer Willockx wil u verlaten, de heer Claes wenst de tricolor te omgorden in Hasselt, de heer Tobback wenst naar Leuven te gaan en de heer Dehousse voert de gemeenteraadslid aan in Luik.

De CVP zal — beweert u — tijdens de Europese verkiezingen geen zetel verliezen en dus zal mevrouw Miet Smet als vijfde op de lijst worden gekozen en naar het Europees Parlement verdwijnen. Ik vraag me dus af of u niet geneigd bent de hogere functie van burgemeester van Vilvoorde te ambiëren, mijnheer de Eerste minister. Er zal uiteraard niet veel overblijven van de Regering waarmee u gestart bent.

De heer Dehaene, Eerste minister. — De huidige burgemeester van Vilvoorde mag blijven, dan kan ik bekijken of de statuten van de VLD worden toegepast.

De heer De Croo (VLD). — Nu we zien hoe de ratten het schip verlaten, moeten we wel concluderen dat het schip fors water maakt en, om het met de woorden van een zeeman te zeggen, zware averij blijkt te hebben opgelopen. Het is evident dat een Regering waarvan de helft of meer van de ministers — en niet de minsten — reeds zijn opgestapt of met hun gedachten elders zijn en klaar staan om uw regeringsploeg vaarwel te zeggen, echt niet meer de stootkracht heeft om in de moeilijke omstandigheden waarin ons land verkeert, als een sterke ploeg samen te werken. U bent nu toe aan de vierde Regering-Dehaene op minder dan twee jaar tijd en het is niet altijd eenvoudig geweest.

Ik kom nu tot een paar precieze vragen. Is het juist dat er in het Stuyvenbergkasteel op 22 januari jongstleden, toen u 48 uur hebt moeten wachten op een nieuwe Vice-Eerste minister en andere wijzigingen van uw ploeg, nieuwe politieke afspraken zijn gemaakt? Indien dat zo is, dan zou het zeker in het kader van de openheid van bestuur en het contract met de burger, dat u opnieuw hebt opgevestigd, aan het Parlement zijn meegedeeld. Indien dat niet zo is, dan was er op 22 januari misschien een soort *the time*-bijeenkoms van enkele gentlemen op een vroege zaterdagochtend, hebben zij elkaar gegroet en hebben ze verder niets gezegd. De heer Busquin, uw schaduwpremier, heb ik zelf horen verklaren: « Rien ne change. Quelques ministres sont remplacés.

Les chefs de cabinet restent et je coordonne le tout.» Dat wijst duidelijk op een tweede premier. Is het waar dat de heer Busquin vanuit de boulevard de l'Empereur — *what's in a name* — een bijzonder sterke rol zal spelen en zijn macht tot in uw Regering zal uitstreken? U hebt zelf gezegd dat de PS versterkt uit deze crisis is gekomen. Zou het dan toch waar zijn dat de vroegere PS-ministers niet de sterkste waren?

Het is opvallend dat de concretisering van het globaal plan nogal lang op zich laat wachten. De wetten waarin het Sociaal Pact moet worden omgezet, blijken reeds heen en weer naar de Raad van State te zijn geweest. Naar het schijnt bestudeert u nu verscheidene versies. Wanneer wordt het bij de Senaat ingediend? De fiscale programmawet werd immers zopas in de Kamer ingediend. Ik heb gehoord dat de CVP het ingediende ontwerp reeds wil amenderen. Dat staat althans in de kranten: «CVP-Kamerfractie gaat programmawetten amenderen.»

Tegelijkertijd stel ik vast dat sommige belangrijke punten op het sociale vlak, die u probeert waar te maken en waarover u min of meer een voorakkoord had bereikt, gisteren roemloos sneuvelen bij de verwerping door de basis en daarna ook door de leiding van twee belangrijke vakbonden. Blijkbaar komt u er niet. U hebt de crisis te laat zien aankomen en u poogt nog alleen schuchter te reageren op situaties die meer dan twaalf maanden oud zijn.

Er doet zich een kleine conjunctuurverbetering voor in Noord-Amerika. U hoopt dat dit ook zo vlug mogelijk gebeurt in België, zodat u niet hoeft te doen wat u zou moeten doen, met name de gepaste saneringen realiseren.

De uitverkoop gaat echter voort; «privatisering» was vroeger voor de linkerzijde een onheus woord. Nu is het «uitverkooptechniek» geworden. De ALSK is reeds verkocht, grotendeels aan Nederlandse aandeelhouders. Distrigas wordt verkocht, hoofdzakelijk aan Franse participanten en Belgacom staat te koop voor Britse belangstellenden. Dit gebeurt blijkbaar in het perspectief van de «nationale verankeringen», waarover sommige collega's uit de deelregeringen het hebben. Ook de Nationale Loterij is, hopelijk met de juiste trekkingen, blijkbaar te koop.

Men verkoopt kroonjuwelen om gaten op te vullen. Dit gebeurt onbezonnen, zonder afweging van de werkelijke waarde of zonder ze «verkooprijp» te maken voor een gepaste privatisering.

De heer Seeuws, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Mijnheer de Eerste minister, in het globaal plan staat bijvoorbeeld niets over de uitbreiding van de algemene regel om rechtsmisbruik tegen te gaan. Bovendien wacht minister Willockx nog steeds op de uitbreiding van de BBI-diensten en de detachering van ambtenaren van Financiën naar de fameuze DFO-brigade.

De niet-gerechte uitgaven die in het globaal plan waren opgenomen zijn er wel, een aantal belastingen werd verhoogd en de gezondheidsindex werd ingevoerd. Bovendien werd de roerende voorheffing opgetrokken en kwamen er overdrachtsrechten op sommige inbrengen. De tweede woning en de privé-verhuurde woningen worden extra belast en de verrekening van de onroerende voorheffing werd afgeschaft. Kortom, alles wat de Belg fiscaal moet pijnigen is gerealiseerd, de andere zaken niet.

Ik heb reeds gesproken over de fameuze herverdeling van de arbeid. De herstructurering van bedrijven in moeilijkheden en de zo noodzakelijke flexibiliteit laten evenwel op zich wachten. Ook inzake de aanmoediging van deeltijdse arbeid in de openbare sector is er nog niets gebeurd. Bovendien is er ter zake nog geen voorakkoord tussen vakbonden en werkgevers in de privé-sector. Het jongerenbanenplan heeft 8 000 werknemers meer tewerk gesteld, maar dit gebeurde misschien ten koste van 8 000 anderen, die ouder zijn dan 26 jaar.

Mijnheer de Eerste minister, u hebt nu een zwakkere ploeg, die een lang op zich wachtend saneringsprogramma wellicht niet kan realiseren. Tot nu toe hebt u alleen de communautaire doelstellingen kunnen verwezenlijken, dank zij de steun van de groenen en de Volksunie. De groenen hebben er evenwel moeten op toezien hoe honderdduizenden plastic scheermesjes net vóór de stijging van de taks werden verkocht. Dit is de enige bijdrage voor de ecologie, voor de rest blijven zij op hun honger.

Ook geen enkele eis van de Volksunie, die nochtans stemmen heeft geleverd voor het Sint-Michielsakkoord, werd ingewilligd. Maar, mijnheer Loones, de kiesdrempel is verlaagd en dat zal u misschien redden in West-Vlaanderen.

Mijnheer de Eerste minister, men weet heel goed dat u een gekneusde Regering leidt, al wil ik de nieuwelingen uiteraard wel enig krediet geven. U was indertijd zo trots omdat wat overbleef van de departementen van Openbare Werken en Verkeerswezen eindelijk onder dezelfde verantwoordelijke was gebracht. Vice-eerste minister Coëme is nog maar net weg en deze departementen worden weer gesplitst.

Ik ben ervan overtuigd dat u, weliswaar alleen op politiek vlak, een gehandicapt man bent en dat u nieuwe verbintenissen hebt aangegaan die uw inspanningen om de situatie recht te trekken in zekere mate zullen vertragen of zelfs verhinderen.

Deze hinkende Regering moeten we — helaas voor 's lands welzijn en welvaart — nog enkele weken of maanden dulden. Ik hoop dat u ons land die verdere lijdensweg zult besparen. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est à M. de Donnée pour développer son interpellation.

M. de Donnée (PRL). — Monsieur le Président, «Dehaene IV est donc arrivé!» Nous en sommes en effet, monsieur le Premier ministre, à la quatrième mouture de votre Gouvernement. De fil en aiguille, celui-ci se métamorphose, se transforme et perd de sa substance, ainsi que l'ont très justement fait remarquer les orateurs précédents.

Deux ministres ont quitté leur fonction le 4 mai 1993 et un autre, le 5 septembre 1993. Passe encore: ils avaient sans doute de bonnes raisons! Mais plus étonnant est le fait suivant: le 23 janvier de cette année, alors qu'un seul ministre quitte sa fonction, on juge opportun de remplacer trois ministres et de modifier les compétences relevant d'un quatrième, c'est-à-dire de donner une sucette à M. Dehousse, déçu, sans doute, de n'avoir pas été promu Vice-Premier ministre, comme ses qualités intellectuelles lui permettaient de l'espérer!

Ce dernier remaniement soulève un grand nombre de questions. Tout d'abord, il est intervenu beaucoup trop tardivement. Pendant près d'un mois, l'activité politique de notre pays a été complètement paralysée par le débat politique et médiatique relatif à l'affaire Agusta. Pendant tout ce temps, vous avez été forcé de mettre entre parenthèses, monsieur le Premier ministre, le travail de fond concernant le redressement économique du pays, l'assainissement budgétaire ainsi que l'exécution d'une partie importante du plan global. En hésitant à procéder plus tôt au remaniement qui s'imposait de toute évidence, le Gouvernement ne s'est pas grandi aux yeux de l'opinion publique, monsieur le Premier ministre, et c'est encore plus grave que d'avoir laissé de côté certains dossiers brûlants! Ce faisant, vous n'avez pas amélioré la crédibilité de nos institutions démocratiques.

Le reproche le plus important que j'adresse à votre coalition, à votre équipe, à vous-même, monsieur le Premier ministre, est que jamais, dans l'histoire de notre pays, l'opinion des citoyens n'a été aussi négative, aussi pessimiste à l'égard du fonctionnement de nos institutions démocratiques ainsi que de la crédibilité, de l'intégrité et de l'efficacité des hommes et des femmes du monde politique, et ce après six ans de pouvoir.

Il est indéniable que vous avez beaucoup travaillé, monsieur le Premier ministre. Vous avez résolu avec talent certains problèmes sur le plan technico-politique, je vous le concède volontiers. Je ne suis pas d'accord sur certaines de vos actions mais vous avez sans doute le mérite de les avoir entreprises et d'avoir survécu à des épreuves très difficiles, je vous en rends hommage. Cependant, après six ans de coalition sociale chrétienne-socialiste, un sentiment profond de rejet de la classe politique est apparu au sein de la population, sentiment apolitique ou antipolitique, tellement puissant d'ailleurs qu'à deux reprises, le Souverain — d'abord, le Roi Baudouin et, ensuite, le Roi Albert II — a cru devoir rappeler — c'était encore le cas hier — que «la désaffection vis-à-vis de la politique est stérile et comporte des dangers pour nos institutions». A qui la faute, grands dieux, si nos Souverains, à deux

reprises et dans un passé récent, ont cru devoir lancer un tel avertissement à la population? A qui la faute, si ce n'est à cette coalition qui, depuis six ans, n'a cessé de miner la confiance de nos citoyens en nos institutions, de miner la confiance du consommateur et des investisseurs en notre avenir?

Il est clair que les affaires liégeoises et le dossier Agusta ont largement contribué à ce rejet de la politique par une bonne partie de la population. Quoi qu'il en soit, indépendamment des responsabilités politiques qu'il peut avoir dans l'affaire Agusta, votre Gouvernement n'a pas été en mesure de donner l'image d'une équipe capable de prendre les mesures qui s'imposaient pour résoudre les vrais problèmes des Belges, à savoir le chômage, l'insécurité, la fiscalité galopante à tous les niveaux de pouvoir, l'immigration illégale, la non-intégration des immigrants réguliers et le fonctionnement déficient de nos services publics.

Ce bilan de déficit de confiance représente finalement le point le plus négatif à porter à votre compte.

Je le répète, alors que seul M. Coëme quitte le Gouvernement, pourquoi remplacer trois ministres et modifier les compétences d'un quatrième? Ce remaniement ne peut qu'entraîner, au sein des départements concernés, un manque de continuité dans leur gestion et donner des ministres en question, déplacés au gré du vent et des avatars politiques, une image de pantins désarticulés qui se laissent balloter sur les vagues de l'actualité politique, sans disposer du temps nécessaire pour mener à bien un travail dans un département donné. J'imagine la frustration de M. Di Rupo et de Mme De Galan qui n'ont pu conduire à terme des tâches importantes desquelles ils ne s'acquittaient pas tellement mal. Cette frustration doit ternir quelque peu la joie de bénéficier d'une « promotion politique », si l'on peut dire.

Une des conséquences est assez grave : le portefeuille des Affaires sociales, probablement le plus délicat et le plus complexe vu les difficultés en la matière — vous le savez puisque vous avez exercé ces responsabilités — a connu trois ministres en deux ans. Ainsi, M. Moureaux a géré ce portefeuille pendant quatorze mois, M. Anselme pendant neuf mois et Mme De Galan hérite à présent de ces compétences.

M. De Croo (VLD). — Les neuf mois de M. Anselme n'ont pas donné grand-chose!

M. de Donnée (PRL). — En neuf mois, M. Anselme n'a même pas accouché d'une souris! Il faut reconnaître que de nombreux mois sont nécessaires pour qu'un ministre soit compétent dans des matières aussi techniques que celles des Affaires sociales!

M. Busquin me fait rire quand il dit — comme M. De Croo l'a rappelé — que les cabinets sont maintenus en place. Vous qui avez été chef de cabinet, monsieur le Premier ministre, vous savez qu'un ministre doit être entouré de collaborateurs compétents. Mais un cabinet de qualité dirigé par un ministre qui n'a pas une bonne connaissance des dossiers, n'est d'aucune utilité.

Au sein du Conseil des ministres, chaque membre doit être capable de réagir en fonction d'arguments avancés par ses collègues. A ce moment-là en effet, il est seul, sans souffleur pour lui dicter ses interventions face à telle ou telle proposition.

Or, en matière de sécurité sociale, une problématique difficile hypothèque votre action et les finances publiques. N'est-il pas vrai que, pour l'année 1993, le déficit aura de nouveau atteint quelque 70 milliards et qu'il sera sans doute encore plus élevé cette année? Dès lors, je m'étonne que le parti socialiste n'ait pas été capable ou n'ait pas voulu assurer la continuité et la stabilité de cette fonction ministérielle des Affaires sociales, d'autant que M. Busquin déclarait récemment qu'une des raisons essentielles de son maintien au pouvoir était la défense de la sécurité sociale. Avec des ministres aussi néophytes en la matière, on peut se demander si le parti socialiste pourra faire autre chose, dans les mois qui viennent, que défendre des droits acquis dépassés et creuser davantage le trou de la sécurité sociale.

J'en viens à une troisième remarque. Excepté le départ de Mme Officiers, la composante flamande du Gouvernement a connu une très grande stabilité, et tant mieux pour la Flandre! Ce n'est pas le cas du côté francophone. Dès lors, je doute de la capacité des ministres francophones de défendre avec force et efficacité

les intérêts légitimes des Bruxellois et des Wallons. Malgré ses talents indéniables, M. Di Rupo, qui n'a jamais siégé dans un Gouvernement fédéral, aura du mal à tenir tête aux poids lourds chevronnés du monde politique flamand que sont MM. Dehaene, Van Rompuy et Claes. M. Dehaene, ancien ministre des Affaires sociales, en connaîtra longtemps encore beaucoup plus que Mme De Galan et que M. Di Rupo dans les matières complexes du département des Affaires sociales. Dès lors, on peut se demander si M. Di Rupo et Mme De Galan pourront faire face aux ministres flamands lorsqu'ils aborderont le délicat dossier des transferts soi-disant injustifiés de la sécurité sociale entre le nord et le sud du pays. Nous avons les plus grandes inquiétudes en la matière. Nous craignons qu'une fois de plus les francophones ne se fassent rouler.

Quatrième remarque : votre équipe est à ce point fragilisée du côté francophone en général et chez les socialistes en particulier que l'on peut s'interroger : serez-vous encore à même de prendre les décisions courageuses qu'imposent, d'une part, un contrôle budgétaire qui s'annonce une fois de plus catastrophique puisque vous devrez trouver quelque 70 milliards pour boucher les trous de cette année et, d'autre part, une situation économique qui reste détestable.

Monsieur le Premier ministre, avez-vous lu aujourd'hui l'article du journal *De Standaard* qui témoigne de l'inquiétude de l'OCDE à l'égard de l'économie belge?

De heer Arts (CVP). — Dat rapport dateert van vóór de bekendmaking van het globaal plan.

De heer de Donnée (PRL). — Toch niet, het globaal plan was reeds bekend.

De heer Arts (CVP). — In het artikel staat dat het rapport geschreven is vóór het globaal plan werd bekendgemaakt.

De heer de Donnée (PRL). — U hebt *De Standaard* zeer slecht gelezen, mijnheer Arts.

De heer Arts (CVP). — Dat is niet waar.

De heer de Donnée (PRL). — Ik denk dat wij nu naar de kern van de zaak gaan.

Laat mij het artikel citeren, mijnheer Arts: « Maar er is meer. België kreunt onder problemen van interne aard: de hoge overheidsschuld, de kwetsbaarheid van de bedrijfsinvesteringen en de hoge loonkosten. Die hollen de concurrentiekracht uit en liggen aan de basis van de fors gestegen werkloosheid. Ondanks de wet op de concurrentiekracht kan België de loonstijgingen niet in toom houden.

Zolang de structurele problemen niet ten gronde worden aangepakt, is de stabiliteit van de Belgische frank onzeker, schrijven de onderzoekers. »

Wanneer ik in *De Standaard* van vandaag eveneens lees dat de vakbonden het compromis met de werkgevers over het crisisplan verwerpen waarin maatregelen staan over de flexibiliteit van de arbeidsmarkt, over de werkgelegenheid en over de vermindering van de sociale lasten voor de werkgevers, dan denk ik dat wij nog veel meer verontrust moeten zijn over de Belgische economie dan de OESO.

On peut donc se demander, monsieur le Premier ministre, comment, sans une équipe solide, vous pourrez faire face aux problèmes budgétaires et à la crise économique, si ce n'est par des faux-fuyants, des nouvelles taxes et autres ficelles. Je ne suis pas le seul à dire que la dramatique affaire Agusta vous a affaibli. Une partie de votre équipe sera inexpérimentée pendant des mois. De plus, comme l'a très bien dit M. Deprez dans *Le Soir* — ce qui prouve d'ailleurs la fragilité du PSC — la stabilité gouvernementale peut à tout moment être ébranlée par de nouvelles révélations. Il ajoutait : « Je ne peux le prévoir, mais je suis inquiet ... ». Il se prépare manifestement une fois de plus à faire, si nécessaire, « un enfant dans le dos » de ses partenaires.

Enfin, monsieur le Premier ministre, il est également permis de se demander si vous aurez le courage — et surtout la force — de réaliser les réformes qui s'imposent. En effet, afin de faire oublier

le dossier Agusta, le risque est grand de voir le parti socialiste entreprendre des démarches économiques et sociales démagogiques et refuser toute réforme sérieuse de la sécurité sociale.

Dans ces conditions, comment redresserez-vous le bilan économique et budgétaire détestable établi par votre Gouvernement ? MM. De Croo et Loones vous ont demandé si les trois autres présidents de parti vous avaient donné des assurances suffisantes le 22 avril. Je vous pose également cette question.

M. De Croo (VLD). — Il ne parvient même plus à lire un journal convenablement !

M. de Donnée (PRL). — M. Arts non plus. Ils ne savent même plus lire *De Standaard* qui est leur bible quotidienne.

Je répète ma question, monsieur le Premier ministre : comment redresserez-vous ce bilan économique et budgétaire détestable ? Vous vous gargarisez volontiers de vos succès en matière de réforme de l'Etat et vous vantez facilement vos réalisations lors de la présidence européenne. Force est cependant de constater l'aspect catastrophique du bilan quant aux problèmes qui intéressent les citoyens. Le chômage a crû de 25 p.c. entre 1991 et 1993. Le budget n'est manifestement pas maîtrisé : en 1991, le déficit était de 6,3 p.c. du PIB; les prévisions objectives de la CEE le portent à 7,4 p.c. en 1994. La dette publique a augmenté de près de 800 milliards en 1993, et ce malgré 250 milliards d'impôts nouveaux. Il est clair que le déficit n'atteindra pas 3 p.c. en 1997, comme exigé dans le Traité de Maastricht. En l'an 2000, notre dette sera plus élevée que celle des autres pays industrialisés. Entre 1992 et 1994, la fiscalité a connu des prélèvements globaux de l'ordre de 497 milliards, le plan global entrant en ligne de compte pour un montant se situant entre 75 et 80 milliards. La pression fiscale et parafiscale atteindra bientôt 50 p.c. du PIB alors qu'elle était de 45 p.c. après la sortie des effets de la loi Grootjans sur la désindexation des barèmes fiscaux.

M. De Croo ayant dressé l'inventaire des volets inachevés de votre plan global, je ne les reprendrai pas. Je signale néanmoins qu'en ce qui concerne la capacité concurrentielle de notre économie, le plan global est manifestement en panne puisque patrons et syndicats n'ont toujours pas réussi à s'entendre sur la flexibilité du marché du travail ainsi que sur les autres mesures connexes destinées à relancer l'emploi. Le contrat de confiance avec le citoyen de M. Wathélet ne progresse pratiquement pas. Vous avouez d'ailleurs que vous devrez vous y atteler sérieusement. Or, nous sommes pratiquement en fin de législature. Je vous souhaite donc bonne chance. Actuellement, la confiance de la population envers nos institutions est nulle. Comme je l'ai dit tout à l'heure, cet aspect est le plus dangereux. L'an dernier, vous nous avez mitonné une réforme centrifuge de l'Etat. Le citoyen ne la réclamait pas. En outre, elle nuit de plus en plus à notre image de marque et à notre efficacité à l'étranger. Concrètement, que suggérez-vous, monsieur le Premier ministre ?

M. De Croo (VLD). — M. Van den Brande conteste la mission de M. Wathélet aux Etats-Unis. En effet, il dit : « Het is mijn taak en niet de uwe, om investeringen aan te trekken. »

M. de Donnée (PRL). — Certains passages du journal *De Standaard* de ce matin constituent une mine d'or pour l'opposition qui s'est délectée en les lisant.

De heer Arts (CVP). — U citeert altijd maar uit *De Standaard*, maar u moet de krant helemaal lezen.

De heer de Donnée (PRL). — Mijnheer Arts, men moet ook tussen de regels door kunnen lezen ! Ik hoop dat de internationale pers dit artikel niet overneemt want het is toch een belachelijke zaak. Minister-President Van den Brande stuurt iemand mee naar Amerika met federaal Vice-Eerste minister Wathélet en daarna constesteert hij de resultaten van die reis omdat ze niet zijn wat hij wenste. Met zo'n soort zaken maken wij ons belachelijk. Ik zal daar niet nader op ingaan. Dat kan misschien het onderwerp zijn van een andere interpellatie.

Comment allez-vous procéder, monsieur le Premier ministre, pour redresser la situation du pays dans les mois à venir alors que les performances de notre économie sont déplorables ? Les prévi-

sions de l'OCDE ne sont guère réjouissantes ; la Commission des Communautés européennes prévoit, par ailleurs, une croissance d'un demi pour cent pour l'année 1994. Dans ces conditions, nous risquons de voir se réaliser les prévisions du Bureau du Plan qui table — si ma mémoire est fidèle — sur quelque 690 000 chômeurs en 1996, pour peu que la croissance soit reportée de 1994 à 1995.

En réalité, le principal résultat de votre action gouvernementale se résume à ce que vous avez, en compagnie de vos collègues et amis du PSC, du CVP, du PS et du SP, engendré la plus vaste crise de confiance de l'histoire nationale, crise qui atteint les institutions démocratiques et les hommes politiques, lesquels ne sont pas tous corrompus ou pourris, je l'affirme avec force !

A cet égard, je me réjouis des propos tenus par le Roi au cours de son allocution d'hier où il rappelait combien l'apolitisme est une chose détestable.

Au cours des six années écoulées, vous avez provoqué l'incertitude des consommateurs, de sorte qu'ils épargnent sans cesse davantage, aggravant ainsi la crise économique dont souffre le pays, dans un contexte international défavorable, je vous le concède.

Les investisseurs, abasourdis, tétanisés par l'insécurité juridique, ne comprennent plus les institutions et s'interrogent quant à l'avenir du pays. Les règles du jeu sur les plans fiscal et social étant constamment modifiées, ils ne parviennent plus à effectuer un calcul économique fiable et, par conséquent, n'osent plus investir.

Je vous invite à adopter des mesures urgentes afin de restaurer la confiance des citoyens dans nos institutions démocratiques sans pour autant tomber dans le piège de la démagogie facile.

A cet égard, un certain nombre de suggestions émises à propos d'éventuelles réformes relatives à l'immunité ou au statut fiscal des parlementaires ne manquent pas de m'inquiéter. Elles sont de nature à détourner un nombre croissant de personnes de qualité de la carrière politique.

Pour restaurer la confiance, votre Gouvernement doit s'attaquer aux vrais problèmes économiques et sociaux ; il doit assainir réellement les finances publiques et la sécurité sociale ; il doit cesser de matraquer la population à coups de mesures fiscales, il doit s'employer à rassurer les citoyens quant à l'avenir de nos systèmes de pension. Sur ce dernier point, il est indéniable que les déclarations malheureuses de M. Willockx ont fait souffler un véritable vent de panique parmi nos concitoyens.

Enfin, il convient de rendre confiance aux investisseurs en rétablissant la sécurité juridique et en parlant d'une seule voix sur la scène internationale afin de donner une image cohérente de nos institutions.

Il est également nécessaire de rétablir l'efficacité des services publics ; je pense en particulier à ceux qui, tel Belgacom, sont en contact avec les investisseurs étrangers.

J'en viens à ma dernière conclusion, monsieur le Premier ministre. Je ne vois pas comment votre équipe, affaiblie, pourra redresser la situation en un an et demi, alors que votre coalition mine la confiance des citoyens, des consommateurs et des investisseurs depuis six ans.

Il ne suffit pas, monsieur le Premier ministre, d'être un démiurge de talent ou un plombier de génie de la politique politicienne pour faire face à une crise de confiance de l'ampleur de celle que nous connaissons aujourd'hui. Il faut au pays autre chose, autrement. En un mot, il lui faut un autre Gouvernement. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken, laatste interpellant.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, de voorbije weken werden gekenmerkt door een drukke politieke activiteit. Deze zou zich volledig achter de schermen hebben afgespeeld, indien de waakzaamheid van de Vlaamse pers zou zijn verslapt. De media vervulden echter hun taak en groeven onvermoeibaar in de stinkende Agusta-putten, wat hen niet in dank werd afgenomen. Het cultuurverschil tussen Wallonië en Vlaanderen kon niet beter worden onderstreept dan door de sneren naar de Vlaamse pers. Alle onthullingen, die tot de informatie-

opdracht van de media behoren, werden afgedaan als een anti-Waalse gebeurtenis. Met andere woorden: niet de feiten zelf maakten de politiek ongeloofwaardig en onbetrouwbaar, maar wel de bespreking ervan door de Vlaamse pers. Waar de Waalse pers ijverde om begrip op te brengen voor de «onvervangbare» PS-excellenties, werd het de Vlaamse pers — en in het verlengde daarvan alle Vlamingen — kwalijk genomen dat zij dezelfde remmingen niet kenden.

Vlaamse redacteuren vertelden me ook dat zij zich ergerden aan de boodschap die de Eerste minister verzonden zou hebben aan de bevriende geachte media, waarin hij hen verzocht zich «verantwoordelijk» op te stellen in dit dossier. Tussen de regels was dus te lezen: roer er niet langer in, de stank kan mij schaden.

Hiermee worden alle waarden op hun kop gezet. De integriteit van ministers en van de afvaardigende partijen, wordt immers niet bepaald door de mate van toedekking van hun scheve schakelen, maar door hun beleidsdaden. Indien deze daden aanleiding geven tot verdenking van corruptie, ten voordele van de eigen partij, dan gaat het niet op de partij te belonen door vervangers uit dezelfde partij te aanvaarden. Wanneer uit het onderzoek mocht blijken dat inderdaad smeergelden werden uitbetaald, dan is het gewoon onmogelijk dat partijvoorzitters niet wisten waar die inkomsten vandaan kwamen. Zolang daarover geen klaarheid wordt verstrekt door een gerechtelijk onderzoek, waarin ik het volste vertrouwen heb, blijven niet enkel de betrokken ministers, maar ook de hen patronerende partij onaanvaardbaar als bestuurspartners.

De financiële kringen reageerden gunstig op de continuïteit in de Regering, althans volgens triomfalistische verklaringen van de Eerste minister. Zij zouden nog gunstiger reageren indien de Regering enkel zou zijn samengesteld uit partijen boven elke verdenking en indien de noodzakelijke saneringen zouden gebeuren in de meest geldverslindende sectoren. De vrees bestaat echter dat de Eerste minister, in ruil voor de continuïteit, de belofte heeft moeten aangaan dat aan de verworven Waalse voorrechten inzake de sociale zekerheid, niet zal worden geraakt. Vlaanderen, de belangrijkste ophoester van belastingen, mag dus worden onderworpen aan nieuwe heffingen, enkel omdat de Regering niet mag snoeien in vaststelbare anomalieën. De eis tot onbespreekbaarheid van saneringen, de eis tot het onderwerpen van Vlaanderen aan nieuwe lasten, wordt geformuleerd door een chanterende partij, die voor Vlaanderen volkomen onbetrouwbaar is.

Medeplichtigheid is een juridisch begrip. Wanneer morgen uit het onderzoek blijkt dat de PS smeergelden aannam, dan zullen de huidige Vlaamse regeringspartijen medeplichtig zijn, omdat zij aan de PS de mogelijkheid gaven tot toedekking van de feiten.

Mijnheer de Eerste minister, het is mijn overtuiging dat de weezin tegenover het hele politieke bedrijf toeneemt in Vlaanderen. De kiezer heeft immers niet meteen de gave des onderscheids. De laatste regeringsherschikking levert zeker geen bijdrage aan enig herstel van het vertrouwen in de politiek, alvast niet bij degenen die, bij een volgend appel op hun democratische rechten, tijdens een verkiezing zullen moeten oordelen over uw beleid. Zij moeten nu vaststellen dat de stem van 60 pct. van de bewoners van de federatie minder zwaar weegt dan het vetorecht van een partij die een derde van Wallonië achter zich kreeg.

In *Trends* van 27 januari stelt Mark Grammens vast dat de tolerantie van de kiezer vermindert, naarmate de welvaart daalt.

De heer Swaelen treedt opnieuw als voorzitter op

De kiezer, wiens tolerantie tot het uiterste werd aangetast door de belastingzucht van de Regering en door de onwil tot snoeien in de eigen uitgaven, die kiezer koppelt de verdenking van smeergeldaffaires aan de dalende welvaart. Politici worden, zeer veralgemenend, onbetrouwbaar geacht en dus worden ook de inleveringen door die onbetrouwbare politici opgelegd, verworpen. Het vorige signaal van de kiezer werd door de Regering geïnterpreteerd als een opdracht tot stigmatisering van de kiezer, niet als dwingende opdracht tot beter besturen. Het volgende signaal zal het einde van de Staat inluiden, waarmee het Vlaams Blok alvast geen probleem zal hebben, want, ik citeer opnieuw

Mark Grammens: «Geen Staat kan zonder kleerscheuren een combinatie van corruptieschandalen én een beleid van welvaartsvermindering overleven.»

Na een vorige verkiezing verklaarde een politicus die in dit halfrond af en toe eminent wordt genoemd, dat hij beschaamd was «Antwerpenaar te zijn», omdat de kiezer de genialiteit van de bewuste politicus niet begreep en hem en zijn partij klinkend afstrafte. De mogelijkheid is niet ondenkbaar dat ook de Eerste minister, na een volgende verkiezing, zal moeten verklaren beschaamd te zijn over zijn «Belg-zijn», omdat de kiezer ook zijn genialiteit niet zal begrijpen. Hij zal zeker niet begrijpen waarom hij plat op de buik gaat voor de PS-chantage en waarom hij onmiddellijk toegeeft aan het *de facto* vetorecht van de PS inzake saneringen die de vakbondsvoorrechten zouden kunnen aantasten.

Mijnheer de Eerste minister, indien u niet was ingegaan op de chantage, die bestond uit de dreiging dat ministers uit alle regeringspartijen zouden worden vernoemd in corruptiedossiers, dan zou de PS geen nieuwe ministers hebben voorgedragen. Uw Regering zou dan automatisch ontslagnemend zijn en aan het oordeel van de kiezer worden onderworpen. De vrees voor dit democratische scenario heeft u ertoe aangezet om de weg van de toegeeflijkheid te kiezen, waardoor in Wallonië de onvervangbaarheid van de PS werd bevestigd en in Vlaanderen de weezin voor het hele politieke gebeuren werd aangescherpt.

Mede hierdoor kan nu enkel worden vastgesteld dat de secessieoorlog in de geesten begonnen is. De federatie die haar eerste verjaardag nog moet vieren, wordt nu reeds aangevreten door de ongeloofwaardigheid van de federale politici uit «onvervangbare» regeringspartijen. De wapens voor die mentale secessieoorlog worden geleverd door de Waalse wapenuitvoerders, door Waalse institutionele atoombommen en door moordende pistolen uit Luik. Nadat honderdvierenzestig jaar geleiden een eerste «Stomme van Portici» tot separatisme leidde, dreigt deze «Stomme van Agusta» hetzelfde gevolg te krijgen indien de stomheid, de onwil tot praten lang genoeg duurt.

Ik wil deze korte interpellatie toch afsluiten met enkele concrete vragen.

Meent de Eerste minister niet dat het, omwille van de betrouwbareheid, meer aangewezen ware geweest om de ontslagnemende ministers niet te vervangen door een reeks PS-aangeduiden en de herschikking niet te aanvaarden vanwege een als onbetrouwbaar aangevoelde partij?

Werden er — de PS-voorwaarde voor de herschikking — afspraken gemaakt over de «onbespreekbaarheid» van een splitsing in de sociale zekerheid teneinde de medewerking van dezelfde PS opnieuw te mogen kopen?

Heeft de onverholde PS-dreiging om de «Agusta-vice-premiers» Dehaene, Claes en Schiltz en de vroegere CVP-secretaris Delcroix, eveneens van malversaties te betichten, enige invloed gehad op de inschikkelijkheid van de Eerste minister?

Graag had ik hierop concrete antwoorden gekregen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Dehaene, Eerste minister. — Mijnheer de Voorzitter, de heer de Donnée heeft gesproken over de frustraties die sommige van mijn ministers zouden hebben. Ik heb veeleer de frustraties vastgesteld van de heren de Donnée en De Croo omdat het eens te meer niet gelukt is de Regering te doen vallen. Ik kan ze geruststellen. De Regering voert haar beleid verder. De heer de Donnée kan dus rustig de gemeenteraadsverkiezingen in Brussel voorbereiden en de heer De Croo heeft al de tijd om een nieuwe Europese opdracht te aanvaarden.

De heer de Donnée (PRL). — Kunnen we daarop rekenen, mijnheer de Eerste minister?

De heer Dehaene, Eerste minister. — Alleszins!

De heer De Croo (VLD). — *Perseverare diabolicum!*

De heer Dehaene, Eerste minister. — In verband met de recente gebeurtenissen en de vragen die mij hierover werden gesteld wens ik een aantal zaken op een rijtje te zetten.

Tout d'abord, contrairement à ce que M. de Donnée semblait insinuer et malgré le climat politique difficile de ces derniers mois, le Gouvernement a continué à appliquer le plan global. Par ailleurs, d'autres décisions importantes ont été prises: la privatisation de la SNI, le plan de répartition des réfugiés politiques, des mesures concernant les transferts dans la sécurité sociale, etc.

Beweren dat er een politiek hiaat zou gekomen zijn in het regeringsbeleid en dat de uitvoering van het globaal plan vertraging zou hebben opgelopen omdat de politieke aandacht was toegespitst op de discussies rond het Agusta-dossier is volkomen onjuist en dit kan aan de hand van de feiten worden weerlegd.

Na de interpellatie in de Kamer van twee weken geleden — waar alles normaal is verlopen, mijnheer Loones — heeft de heer Coëme mij meegedeeld dat hij het voor de goede werking van de Regering en voor het beleid in het algemeen, beter vond ontslag te geven. Dit zou hem ook toelaten zich als een vrij man te verdedigen. Hij heeft daaruit de nodige conclusies getrokken en heeft bijgevolg zijn ontslag ingediend, wat conform de mogelijkheden was die ik heb opgesomd in mijn antwoord in de Kamer.

Naar aanleiding van de regeringsherschikking hebben geen onderhandelingen plaatsgevonden. Ik heb wel een ontmoeting georganiseerd met de voorzitters van de vier regeringspartijen, waarbij zij ten opzichte van elkaar hun wil hebben bevestigd om het regeringsbeleid verder te zetten en om het volledig regeringsprogramma uit te voeren. Aangezien de eerste doelstelling van de Regering, de staatshervorming, is gerealiseerd, zal hoofdzakelijk aandacht worden besteed aan de tewerkstelling en aan de sanering van de openbare financiën, dus aan het gehele financieel-economische beleid zoals verwoord in het globaal plan. Daarnaast zal de uitvoering van de verschillende elementen van het zogenaamde contract met de burger worden verdergezet.

Het globaal plan wordt systematisch uitgevoerd. De maatregelen die konden worden genomen in toepassing van de concurrentiewet werden reeds voor Kerstmis goedgekeurd. De wetswijzigingen met betrekking tot een aantal fiscale bepalingen worden thans besproken in de Kamer. De eindversie van de sociale wetgeving werd vorige vrijdag door de Ministerraad goedgekeurd en zal vóór het einde van de week bij de Senaat worden ingediend.

Voor de uitvoering van de maatregelen in verband met de tewerkstelling werd het overleg met de sociale partners aangevat. Ik betreur dat dit overleg interprofessioneel niet tot een akkoord heeft geleid. Het verheugt mij echter dat de Regering en de sociale partners vanmorgen samen een oproep hebben kunnen doen om in de bedrijfssectoren op initiatief van de voorzitters van de paritaire comités onderhandelingen aan te vatten om tot sectoriële akkoorden te komen.

De Regering heeft ook duidelijk gezegd dat de punten waarover geen unaniem advies werd bereikt zonder meer zullen worden uitgevoerd, onder meer de maatregelen om de flexibiliteit van de arbeidsmarkt te verhogen.

Ik hoop dat in de bedrijfssectoren een positief klimaat kan worden geschapen en dat er kaderakkoorden kunnen worden bereikt. Indien dit niet het geval is, blijft vanaf 1 maart de mogelijkheid bestaan om tot bedrijfsakkoorden te komen en om in de bedrijven maatregelen te nemen tot herverdeling van de arbeid.

Ik doe nogmaals een oproep tot patroons en vakbonden om hierop in de bedrijfssectoren en daarna in de bedrijven zelf in te gaan omdat het perspectief van een zekere conjuncturele heropbloei de mogelijkheid biedt om door bedrijfsakkoorden een grotere tewerkstelling te realiseren, wat niet het geval zou zijn indien wij geen specifieke maatregelen voor het bevorderen van tewerkstelling zouden nemen.

Hoewel hier wordt beweerd dat de Regering er op sociaal en economisch vlak niets van terecht brengt, blijkt dat de monetair markten meer vertrouwen hebben in het beleid dan de oppositie, wat wordt bewezen door het volledig herstel van de positie van de Belgische frank en door een vrij spectaculaire daling van de interestvoeten, die hun laagste punt wellicht nog niet hebben bereikt.

Ik kan alleen maar vaststellen dat de inflatie in België onder het Europese gemiddelde zit, dat onze interestvoeten zo stilaan ook tot de laagste van Europa behoren, dat onze betalingsbalans een zelden gezien surplus kent en dat de conjunctuurparameters van de Nationale Bank tijdens het voorbije trimester een duidelijk teken van heropleving te zien geven.

Op deze positieve elementen moeten wij voortwerken in het kader van ons globaal plan en wij moeten inderdaad een aantal maatregelen nemen die in de lijn liggen van de suggesties van de OESO. Wanneer men citeert, moet men echter de eerlijkheid hebben volledig te citeren. Ook in de kranten van vandaag kunnen wij lezen dat de doorlichting van de OESO werd gemaakt vóór de opstelling van het globaal plan. De OESO kon zich dus niet uitspreken over de vraag of het globaal plan voldoende zal zijn, vermits zij dit plan niet grondig konden bestuderen, zoals wij onder meer in *De Standaard* lezen. In hetzelfde artikel wordt echter vermeld dat het globaal plan in menig opzicht een antwoord op de verzuchtingen van de OESO biedt. Men kan dus niet zomaar naar het OESO-rapport verwijzen om aan te tonen dat het regeringsbeleid niet beantwoordt aan wat de OESO vraagt. Dit moet worden genuanceerd.

Wat ik nu zal zeggen, is meteen een antwoord op de eerste twee vragen van de heer Verreycken. Op zijn derde vraag, die een pure insinuatie is, ga ik zelfs niet in. Ik verklaar zeer duidelijk dat de Regering door het ontslag van de heer Coëme werd herschikt, dat zij gedurende deze hele periode maatregelen is blijven nemen en haar beleid is blijven uitvoeren, dat bij deze herschikking geen enkele voorwaarde werd gesteld, maar slechts werd bevestigd dat men tot het einde van de legislatuur wil doorgaan — tot spijt van wie het benijdt — en het regeringsplan volledig wil uitvoeren. Nu er een duidelijke heropleving in zicht is, heeft de Regering meer dan ooit de vaste wil haar programma helemaal uit te voeren, niet alleen op sociaal vlak, maar ook op het vlak van de « derde dimensie » van het regeerakkoord, het contract met de burger. Tijdens de laatste twee jaren van de legislatuur zal zij ervoor zorgen op dit vlak de noodzakelijke antwoorden te geven op vragen die in verband met de werking van de instellingen bij de burger rijzen. Op die manier wil de Regering het vertrouwen in de politiek herstellen.

Monsieur de Donnée, cela me paraît un peu court d'établir une relation pure et simple entre la majorité et un certain climat antipolitique qui existe réellement mais pas uniquement en Belgique. En effet, ce climat est devenu une caractéristique de société qui se retrouve largement en Europe. Tous les responsables politiques doivent s'efforcer de trouver une réponse adéquate et j'espère qu'un certain nombre de réformes actuellement en discussion seront examinées par le Parlement dans la perspective d'une défense commune du rôle que la politique doit jouer dans la société. Ensemble, les responsables politiques doivent trouver des solutions qui dépassent les limites de la seule majorité. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones, eerste interpellant.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de Voorzitter, ik stel vast dat Nieuwjaarsvoornemens vlug vergeten raken.

Mijnheer de Eerste minister, ik zal nu eens niet uit *De Standaard* citeren, maar wel uit een verslag in *De Morgen* over uw toespraak in Ingelmunster: « Dat de politici vandaag zo'n kwalijk imago hebben, hebben zij gedeeltelijk aan zichzelf te danken. Willen ze de politiek in ere herstellen en hun geloofwaardigheid terugwinnen, dan moeten zij eerst zelf orde op zaken stellen. Laat ons daar een prioriteit van maken voor de komende maanden. » Het artikel eindigt met uw heel bevlogen bevinding: « De democratie is een tere plant die zorgvuldig moet worden gekoesterd. »

In mijn interpellatie heb ik gezegd dat ik hoopte in de serene sfeer van de Senaat iets meer te kunnen vernemen over wat is gebeurd. Spijtig genoeg hebt u alleen maar holle woorden uitgesproken.

De eerste vraag van mijn interpellatie luidde: « Waarom nam de Eerste minister geen initiatief? »

Mijnheer de Eerste minister, u antwoordde heel eenvoudig dat de Regering heeft voortgewerkt en dat minister Coëme ontslag heeft genomen. Er werd evenwel geen enkele verantwoording gegeven.

Ook op mijn vraag aangaande de regeringsonderhandelingen werd niet geantwoord. Volgens u is er helemaal niets gebeurd, zijn er geen besprekingen gevoerd en ook geen waarborgen gevraagd. Wanneer de heer Busquin niet liegt, dan heeft hij dus uit zijn nek gekleest.

Mijn besluit van daarstraks blijft. Ik zie niet in hoe dit «regeringsschip» opnieuw varende gemaakt kan worden. Ik heb de indruk dat u naast de werkelijkheid leeft. U biedt alleen in economisch opzicht een antwoord op de uitdagingen. Op die manier zal in Vlaanderen de vergelijking worden gemaakt met het Belgisch compromismodel, dat niet in staat is een degelijk antwoord te bieden op de uitdagingen. Zeer vlug zal blijken dat dit Belgisch compromismodel anti-productief is en dat het bovendien het regeringswerk verlamt. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Croo, tweede interpellant.

De heer De Croo (VLD). — Mijnheer de Voorzitter, ik start met een eenvoudige uitdrukking: *Il faut le faire!* In 1993 waren er meer dan 6 000 falingen! Ons land heeft nooit zo'n grote werkloosheid gekend. Bijna een miljoen medeburgers in feite hebben geen werk. Er kwam, dank zij de meerderheidsoplichting van Ecolo en van de Volksunie, een jaar institutioneel amusement. Het zogenaamd «Sociaal Pact», dat de situatie van 1945 zou doen verbleken, verwatert in een «globaal plannetje» dat anderhalf jaar te laat komt. De kroonjuwelen van de Staat worden uitverkocht om de eindjes aan elkaar te kunnen knopen. De «Wathelet-bezigheidstherapie» van 1991-1992 wordt gebruikt om het vertrouwen met de burger te herstellen. *Il faut le faire.*

Aanhalen dat onze frank sterk wordt zonder te vermelden dat de Duitse mark verzwakt, aanhalen dat de inflatie laag ligt zonder te vermelden dat men gelet op de concurrentie wel tegen de laagste prijzen moet verkopen, aanhalen dat onze intresten dalen zonder te vermelden dat zij hoger zijn dan het Europees gemiddelde, aanhalen dat onze betalingsbalans «sterk» is zonder die van het Groot-Hertogdom Luxemburg te vermelden: *il faut le faire.*

Mijnheer de Eerste minister, ik herinner opnieuw aan de 6 000 faillissementen van vorig jaar, aan de meer dan 400 faillissementen van de voorbije maand en aan de nooit gekende werkloosheid. De enige reden die u ertoe brengt tot het einde door te werken met een broze Regering, is de angst voor de openbare opinie, voor de kiezer en voor de oppositie. (Applaus.)

M. le Président. — La parole est au troisième interpellateur, M. de Donnée.

M. de Donnée (PRL). — Monsieur le Président, je tiens à rassurer le Premier ministre: je ne souffre d'aucune frustration. Je me sens très bien au banc que j'occupe et préfère me trouver à cette place qu'à celle du Premier ministre pour le moment. Je souhaite à M. Dehaene de pouvoir être un jour le chef de groupe du CVP dans l'opposition. Il pourra constater à quel point c'est bon pour la santé et le recyclage mental!

Par contre, je suis inquiet pour le sort qu'il réserve à notre population. Alors que mes collègues Loones et De Croo, ainsi que moi-même, lui avons expliqué en long et en large les problèmes structurels que connaissait notre pays sur le plan économique, lesquels sont d'ailleurs soulignés par l'OCDE, je suis abasourdi de l'entendre dire que nous sommes de mauvaise foi car de nombreux indices montrent que la situation s'améliore.

De quels indices parle-t-il? Comme l'a dit M. De Croo, la plus grande solidité du franc est le résultat d'une série d'ajustements technico-économiques au sein du SME, sur lesquels M. Dehaene n'a pas pu agir dans quelque sens que ce soit. Le fait que la balance commerciale s'améliore est dû bien davantage à la chute des importations qu'à l'augmentation des exportations. Nous perdons d'ailleurs des parts de marché, malgré les efforts de M. Urbain qui se décarcasse comme un diable dans un bénitier,

mais sans beaucoup de résultat; ses prières ne semblent apparemment pas être entendues par les clients étrangers. Enfin, si l'inflation a baissé, c'est parce que la crise économique a provoqué une diminution catastrophique de la demande intérieure en raison du manque de confiance des consommateurs, matraqués par la fiscalité et déstabilisés par les discours imprudents de M. Willockx sur l'avenir des pensions.

De plus, je constate, monsieur le Premier ministre, que lorsque l'on aborde la question du manque de confiance dans nos institutions démocratiques et du sentiment apolitique qui se développe, vous vous bornez à répondre que le même problème se pose également dans d'autres pays. Or, M. Balladur, qui est confronté sur le plan économique, notamment en matière de chômage, à une situation aussi difficile, sinon plus grave que celle que nous connaissons en Belgique, parvient à convaincre. En France, on parle de moins en moins de l'extrême droite, alors que chez nous on en parle de plus en plus. (Applaudissements.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken, laatste interpellant.

De heer Verreycken (VI. Bl.). — Mijnheer de Voorzitter, ik heb met veel aandacht geluisterd naar het hoera-antwoord van de Eerste minister. Ik stel vast dat alles blijkbaar «gesmeerd» verloopt sinds de Regering werd herschikt door de Parti socialiste.

Ondanks de wetenschap dat er een tijd is van «Coëme» en een tijd van gaan, heeft de Eerste minister nog niet door dat ook zijn tijd van gaan wel eens zou kunnen gekomen zijn. Hij zal dus voort regeren, zelfs wanneer al zijn ministers het schip verlaten, de enen verwezen naar gerechtszalen, de anderen gretig een burgemeesterambt ambiërend. Desnoods zal hij alleen verder regeren, misschien omdat zijn kleine politieke hemd hem iets nader is dan de democratische rok waarnaar de kiezer verlangt.

De politieke geloofwaardigheid is niet gediend met deze houding. Alleen de Regering, als uiting van de politieke cultuur die op het ogenblik het land bestuurt, is hiervoor verantwoordelijk. (Applaus.)

De Voorzitter. — Tot besluit van deze interpellaties, heb ik vier moties ontvangen.

La première, déposée par MM. Van Belle et Barzin, est libellée comme suit:

«Le Sénat,

Ayant entendu les interpellations de MM. De Croo et de Donnée et la réponse du Premier ministre,

Considérant que le Gouvernement ne dispose plus du crédit suffisant ni de la force politique indispensables au redressement économique et social qui s'impose,

Retire sa confiance au Gouvernement.»

De tweede, ingediend door de heren Buelens en Raes, luidt:

«De Senaat hoorde de interpellatie van de heer Verreycken en het antwoord daarop van de Eerste minister en kan enkel de volkomen onbetrouwbaarheid van de Regering vaststellen.

De Senaat dringt dan ook aan op het onmiddellijk ontslag van deze Regering.»

De derde, ingediend door mevrouw Maes en de heer Loones, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellaties van de heren Loones, De Croo en de Donnée gericht tot de Eerste minister over de recente herschikkingen in de Regering na het ontslag van Vice-Premier Coëme en het antwoord van de Eerste minister,

Berwijfelt dat de recente wijzigingen in de Regering de cohesie ervan hebben versterkt,

Drukt zijn ongerustheid uit over de toezeggingen die aan de Waalse socialisten werden gedaan,

Dringt aan op een openbare bekendmaking van dit akkoord en de loyale uitvoering van alle verbintenissen in verband met de uitbanning van de niet-verantwoorde financiële transfers van Vlaanderen naar Wallonië in het kader van de ziekteverzekering.»

De vierde, ingediend door de heren Lallemand, Erdman, Wintgens en Arts, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellaties van de heren Loones, De Croo, de Donnée en Verreycken en het antwoord van de Eerste minister, Gaat over tot de orde van de dag.»

«Le Sénat,

Ayant entendu les interpellations de MM. Loones, De Croo, de Donnée et Verreycken et la réponse du Premier ministre, Passe à l'ordre du jour.»

Wij stemmen later over de eenvoudige motie, die de voorrang heeft.

Nous procéderons ultérieurement au vote sur la motion pure et simple, qui bénéficie de la priorité.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

ONTWERPEN VAN WET — PROJETS DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De Regering heeft de volgende ontwerpen van wet ingediend:

1° Houdende regeling van de cumulatie van pensioenen van de openbare sector met inkomsten voortvloeiend uit de uitoefening van een beroepsactiviteit of met een vervangingsinkomen;

Le Gouvernement a déposé les projets de loi ci-après:

1° Régissant le cumul des pensions du secteur public avec des revenus provenant de l'exercice d'une activité professionnelle ou avec un revenu de remplacement;

— Verwezen naar de commissie voor de Financien.

Renvoi à la commission des Finances.

2° Houdende zesde aanpassing van de Algemene Uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 1993;

2° Portant sixième ajustement du budget général des Dépenses de l'année budgétaire 1993;

— Verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

Renvoi à la commission de l'Intérieur.

3° Tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren.

3° Modifiant la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux.

— Verwezen naar de commissie voor de Landbouw en de Middenstand.

Renvoi à la commission de l'Agriculture et des Classes moyennes.

Deze ontwerpen van wet zullen worden gedrukt en rondgedeeld.

Ces projets de loi seront imprimés et distribués.

VOORSTELLEN VAN WET — PROPOSITIONS DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De volgende voorstellen van wet werden ingediend:

a) Door de heer Suykerbuyk, tot wijziging van artikel 4 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen;

Les propositions de loi ci-après ont été déposées:

a) Par M. Suykerbuyk, modifiant l'article 4 de la loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs;

b) Door de heer Van Wallegghem, strekkende tot de gratis vervanging van onvreemde officiële documenten van slachtoffers van geweldsmisdrijven;

b) Par M. Van Wallegghem, visant au remplacement gratuit des documents officiels soustraits aux victimes de violences;

c) Door de heren Bayenet en Hofman, strekkende om overdreven geldschulden te voorkomen en te beperken;

c) Par MM. Bayenet et Hofman, visant à limiter le surendettement;

d) Door de heer Arts, tot herinvoeging van een artikel 35 in het Strafwetboek, met betrekking tot de ontzetting uit het recht tot sturen;

d) Par M. Arts, rétablissant un article 35 dans le Code pénal, en ce qui concerne l'interdiction du droit de conduire;

e) Door de heren Cuyvers en Daras, om sommige pesticiden te verbieden.

e) Par MM. Cuyvers et Daras, interdisant certains pesticides.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Dames en heren, ik stel voor onze werkzaamheden te onderbreken.

Je vous propose d'interrompre ici nos travaux. (*Assentiment.*)

De Senaat vergadert opnieuw morgen, donderdag 3 februari 1994, om 10 uur.

Le Sénat se réunira demain, jeudi 3 février 1994, à 10 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 17 h 50 m.)

(La séance est levée à 17 h 50 m.)